

Rozpočet, poplatky za odpad a problém MHD boli dominantnými témami diskusie i polemík

Východisko, ktoré nikoho neuspokojuje

MHD je niekoľko miliónová položka rozpočtu. Bude niekedy pre MHD slúžiť aj autobusová stanica (na snímke - bk)?

Hoci program zastupiteľstva 26. novembra bol mimoriadne bohatý, predsa niekoľko tém dominovalo. Patril k nim najmä návrh rozpočtu na rok 2021, zvýšenie poplatkov občanov za zber a uloženie komunálneho odpadu a výber variantu zabezpečenia mestskej hromadnej dopravy v meste.

Okrem toho sa poslanci zaoberali napr. výsledkami a podmienkami výchovno-vzdelávacej činnosti za minulý školský rok, plnením Koncepcie rozvoja školstva a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta i určením výšky prostriedkov na mzdy a prevádzku

na žiaka škôl a školských zariadení v Martine.

NOVÉ MESTSKÉ „ZÁKONY“
Prerokovali aj návrhy nariadení o poskytovaní dotácií pre školstvo, kultúru, vzdelávania a mládež, zdravotníctvo a sociálne služby, charitu, životné prostredie a regionálny rozvoj, osobitne pre šport, i nariadení o miestnej dani za vjazd a parkovanie v historickej časti mesta a o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva. Zvýšili poplatok za odvoz a uloženie odpadu v priemere o 5 eur na občana a rok, o.i. v súvislosti s novinkou, že od Nového roka sa má zaviesť nová služba: zber

kuchynského odpadu. Poslanci schválili aj zvýšenie základného imania Televízie Turiec v súvisi s modernizáciou techniky a vydávaním Martinských novín, informatívnu správu o čerpaní eurofondov a iných mimorozpočtových zdrojov a schválili aj spoluprácu na príprave Integrovannej územnej stratégie udržateľného mestského rozvoja pre Martin. Návrh rozpočtu mesta na rok 2021 vychádzal predovšetkým z výšky podielových daní, ktorá po v priemere desaťpercentných nárastoch v predchádzajúcich rokoch v tomto roku poklesne a výpadok bude cca 1 mil. eur. pokračovanie na strane 13

Editoriál

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

Mesto posúva spolupráca

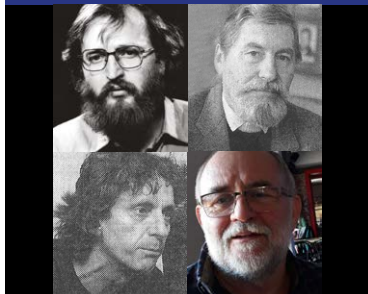
Mesto je viac než radnica a poslanci; je to v prvom rade necelých 54000 Martinčanov a je to ich priestor pre život, v ktorom je množstvo vecí, čo treba riešiť. MESTSKÉ NOVINY si ich všimajú a snažia sa prinášať fakty i názory na ne. Tak aj v tomto vydaní, kde prinášame okrem najpálčivejších otázok rokovania poslancov (rozpočet a riešenie MHD) aj informácie o nebezpečných bodoch na komunikačnej sieti mesta a aj o rodiacej sa kauze týkajúcej sa športových zariadení Martina. Mnoho zaujímavých postrehov a podnetov prináša aj rozhovor s bývalým primátorom mesta S. Bernátom. A na str. 24 kriticky komentujeme niektoré problémy v riadení mesta. Naše mesto je živý organizmus, ktorý v niektorých ohľadoch kotví aj v prelomovom novembri 1989 (ktorý si pripomíname „tablom“ osobností tej doby) a presahuje do budúcnosti - napr. zapojením sa do súťaže o titul Európske hlavné mesto kultúry (viď komentáre na str.9). Martin sa posúva vtedy, keď sa hľadá a nachádza synergia a spolupráca.

Vaše podnety a námety nám píšete na e-mail: redakcia@mestskenoviny.sk

„Polčas“ podľa S. Bernáta (str. 6 a 7)

„Tablo“ novembra 1989 (str. 10 a 11)

Lucia Hrivnák Klocová (str. 16 a 17)

Investičné akcie (str. 22)

V Martine padajú trestné oznámenia

Zľava sú: Miroslav Kička, Štefan Poláček, Marián Goňšor, Miroslav Marčičiak a Milan Dovičák. Foto: I'ch

MESTSKÉ NOVINY sa dozvedeli, že bolo podané trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a pre podozrenie zo spáchania trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku a inej ekonomickej trestnej činnosti.

Podľa týchto informácií malo od roku 2015 dochádzať na Správe športových zariadení mesta Martin (SŠZmM) k navyšovaniu faktúr za vykonané práce a materiál na zimnom štadióne.

Keďže MESTSKÉ NOVINY získali o tomto trestnom oznámení informáciu, je našou povinnosťou informovať našich čitateľov tak, ako to bolo aj v minulosti v iných kauzách, napr. „Hurbanka“ či Strojár.

MN oslovili tých, ktorých sa daný problém týka.

Miroslav Kička (ľadár): „Počul som, že bolo podané trestné oznámenie. Neprekvapuje ma to, lebo podľa toho, čo sa dá vyhľadať na stránke sportzar.sk (sekcia Transparentne, zmluvy, faktúry), ktorá je verejne dostupná pre každého, to vyzerá tak, že tu nie je všetko s kostolným poriadkom.

Napr. oprava rolbo brány vyšla na približne 7600 eur, ale my o tom, hoci tu pracujeme, nič nevieme.

„V prvom rade sa treba vrátiť k podstate, prečo SŠZmM vznikla a rešpektovať dohody, uzatvorené pri jej vzniku, ktoré súčasné vedenie tejto organizácie nerešpektuje.“

Zato vieme, že je tu jedna nová rolbo brána, ktorá stála menej.

Neštandardné hospodárenie nie je jediné, čo nás trápi. Trápi nás aj kritika typu „neviete nič robiť“, vyhrážky, zlý prístup riaditeľa k nám, obava zo straty zamestnania, k tomu všetkému ešte aj kamerový systém, ktorý nás má kontrolovať. Prečo? Nie sme malé deti, svoju robotu sa snažíme robiť najlepšie, ako vieme. Vždy, keď prideme do práce, tak sme ako na ihlách, čo sa zasa bude diať. Mrzí ma, ale aj spätne sa dozvedáme, ako riaditeľ o nás hovorí, ako nás pred ďalšími ľuďmi zhadzuje a ponizuje. Nie je to náhodou preto, že namiesto nás, starých zamestnancov, chce dosadiť policajtov s výsluhovými dôchodkami, na čo nemá žiadny dôvod? Napr. Braňo Lamoš tu robil

35 rokov, ale musel odísť, pričom ešte predtým ho riaditeľ na schôdzi pred nami všetkými pourážal, že je neschopný. Keby bol, ako mohol tak dlho pracovať na pozícii strojnika? Je to nepochopiteľné, o to viac, že teraz, keď sa začala dostavba tréningovej haly, bude prirodzene viac roboty a bude treba skúsených pracovníkov. Mrzí ma to, ale miestami to hraničí až so šikanovaním.“

Milan Dovičák (strojník, od 1. novembra 2020 už nie je zamestnancom SŠZmM): „Sedem rokov pred dôchodkom a po 13-ročnom pôsobení si teraz budem musieť hľadať novú prácu. Oficiálnym dôvodom bolo zrušenie funkcie strojnika. Nevie, čo si mám o tom myslieť, lebo strojník nezaničká. Myslím si, že je to preto, aby namiesto nás tu boli jeho kamaráti, bývalí policajti, ktorým sa snaží umelo vytvoriť nejaký pracovný post. No oni majú výsluhové dôchodky, nie sú bez peňazi, kým ja, ak si nenájdem novú prácu a skončí sa mi podpora v nezamestnanosti, tak zostanem bez príjmu. Korektne dodám, že som dostal trojmesačné odstupné, ale to na veci nič nemení. Kto vás teraz v tomto pandemickom období zamestná? Na trhu práce je veľká neistota, nikto nevie, čo bude. Keď sme boli nedávno u pána primátora,

slúbil nám, že prepúšťať sa nebude, naopak, že sa budú ľudia priberať. Okrem mňa však prepustili aj ďalšieho strojnika Petra Pavloviča, ktorý poberá polovičný invalidný dôchodok a ktorý tu pracoval 12 rokov. Nebudem klamať, s riaditeľom som si nerozumel, ale po pracovnej stránke som sa ničoho nedopustil a nič som neporušil. Ani ja, ani ostatní. Naopak, keď nám vedúci zimného štadióna Róbert Čatloš dal robiť niečo v rozpore so zásadami bezpečnosti pri práci (natierať strop dvojzložkovou disperznou farbou bez ochranných pomôcok, čo bolo zdraviu nebezpečné) ozvali sme sa, protestovali sme proti jeho manažérskym spôsobom a spisali sme (bolo nás osem) proti nemu petíciu. Dokonca sme pohrozili, že to poženieme na inšpektorát práce. Ale táto záležitosť sa vyriešila vnútorne a došlo (k 31. marcu 2020) k rozviazaniu pracovného pomeru s p. Čatlošom, ktorý bol navyše vtedy ešte v skúšobnej dobe. Lenže on je od 1. októbra naspäť a je zamestnaný ako SBS-kár. Riaditeľ organizácie zaviedol od minulého roku nový pracovný poriadok, v rámci ktorého nie je možné sa zdržiavať na zimnom štadióne po pracovnej dobe. Dva-násť rokov som tu mohol ako bývalý hokejista trénovať, či už v posilňovni

„Urobiť hĺbkovú kontrolu verejných obstarávaní, dodávateľských faktúr a vyvrátiť všetky podozrenia. Sprísniť kontrolné mechanizmy a zmeniť prístup ku klientom i zamestnancom.“

alebo na ľade s nejakou partiou, ale po tomto nariadení už nie. Preto som oslovil Zdena Kozáka a ten mi bezplatne umožnil trénovať v jeho hale, za čo mu ďakujem. Čo sa týka toho trestného oznámenia, dozvedeli sme sa o ňom a tiež mám pocit, že tu niečo smrdí. Orgány činné v trestnom konaní by mali poriadne preveriť a prešetriť, či nedošlo k úmyselnému navýšovaniu faktúr v prospech neznámeho páchatel'a.“

Marián Gonšor (údržbár): „Poviem jeden konkrétny príklad. Keď sa na pešej zóne rozoberala ľadová plocha, podieľali sa na tom okrem firmy Frost aj naši zamestnanci, ale zistili sme, že vyúčtované to bolo len tej firme, ako by celú demontáž robila iba ona. A tých nadhodnotených faktúr môže byť viac. Očakávam, že sa to dôkladne vyšetrí.“

Štefan Poláček (údržbár): „Tie ceny na niektorých faktúrach sa aj mne zdajú byť prehnané. Keďže s tým robíme, vieme, o čo ide. Je to podozrivé, ale či bol naozaj spáchaný trestný čin, to sa ešte len ukáže. Uvidíme.“

Inak, mne po pracovnej stránke napr. nevyhovuje viacnásobná kontrola. Keď sa náhodou na niektorom zo športovísk, na ktoré ako údržbári v prípade potreby chodíme, zabudneme v zápale pracovného nasadenia odfoťiť, nezaznamená nás na danom mieste tablet s časom príchodu či odchodu, je problém. Hrozí nám za to ústne napomenutie, potom písomné a výpoveď.“

Miroslav Marčičiak (ľadár): „Aj ja som sa dopočul o trestnom oznámení. Takisto nad niektorými faktúrami iba neveriaco krútim hlavou. Čo k tomu povedať? Nech sa preukáže pravda. Prekáža mi aj to, že tu máme šesť kamier, čo však riaditeľovi nestačí a chce pridať ďalšie. Nie je tu dobrá atmosféra, bojíme sa o pracovné miesta.“

Viliam Škuta (tréner starších žiakov – 7. a 8. ročník): „Myslím si, že riaditeľ SŠZmM nerieši veci kompetentne, nevie komunikovať s ľuďmi, čo hovorím z vlastnej skúsenosti. Ja s ním nevychádzam veľmi dobre, ale počul som podobný názor aj od ďalších trénerov.“

Prečo sa neinvestuje do toho, aby sme mali kvalitnejší ľad (keď je nízky tlak, máme zarosené plexisklá a na klzisku sú cenciele)? Keď to môže fungovať inde, prečo to nejde v Martine, pričom by nešlo o veľkú investíciu? Naopak, načo sa tu robia veci, ktoré sú podľa mňa zbytočné a nemajú nejaký prínos pre šport – ako oplotenie a kamery na sledovanie?“

Z. M. (rodič dvoch svojich hokejových detí): „Ja osobne neprichádzam

do kontaktu s riaditeľom SŠZmM, ale ako mi naznačili niektorí rodičia a tréneri, jeho spôsob a štýl komunikácie nie je dobrý. Počul som tiež, že zopár zamestnancov prepustil, lebo boli podľa neho nadbytoční, ale vzápätí ďalších prijal. Vlani sa uskutočnila prvá etapa rekonštrukcie „zimáku“. Hoci táto prestavba žiackeho traktu šatni štadióna stála veľa peňazí, stále je čo kritizovať. Akoby tam boli použité niektoré materiály, ktoré sa použiť nemali. Takisto nerozumiem tomu, že sa rieši kamerový systém, ale nie odsávanie (keď je vonku vlhko, kvapky zo strechy vytvárajú na ľade hrbole, čo ani rolba neodstráni a tréneri ich potom musia ručne osekávať). No a kapitolou samou o sebe je exteriér hokejového stánku, ktorý chátra. Myslím si, že sa riešia nepodstatné veci, ale to dôležité (podľa mňa) sa nerieši. Celkovo chodí zimného štadióna nie je taký, aký by mal byť.“

Vladimír Polakovič

Vladimír Polakovič (bývalý riaditeľ SŠZmM, prezident ženského hokejového klubu, súčasný prednosta Okresného úradu Martin): „Viem o tom trestnom oznámení, keďže predmetné podanie prišlo aj na Okresný úrad Martin. Náš odbor vnútornej všeobecnej správy však nerieši trestnoprávnu rovinu podaní, len priestupkovú. Preto sme podnet posunuli Policajnému zboru SR. Sú to vážne podozrenia a treba ich potvrdiť, alebo vyvrátiť, pretože nevrhajú dobré svetlo na vedenie SŠZmM. Rešpektujem však prezumpciu nevinu

a nateraz nemám žiadne informácie o priebehu vyšetrovania. Čo sa týka ďalších vecí, treba spozornieť, ak zamestnanci SŠZmM používajú slová ako mobing, bosing či sikana.“

Aj funkcionári nášho klubu veľa-krát zažili svojvôľu a aroganciu riaditeľ'a SŠZmM. Výslovene nám škodil. Osobnú rovinu preniesol do zmluvných vzťahov našich dvoch organizácií, znemožňoval nám trénovať deti.

Nechcem zachádzať do podrobností, nebolo to však nič príjemné, chceli nás úplne vyhodiť zo zimného štadióna. Dospel to až do takého štádia, že sme sa museli brániť súdnou cestou a len pred 2 mesiacmi sme vyhrali súdny spor o neplatnosť výpovede. Stále však nemáme pre prácu s deťmi vytvorené podmienky. Nedokážem porovnávať, keďže nepoznám filozofiu práce môjho nástupcu. No keď som bol ja riaditeľom uvedenej organizácie, snažili sme sa správať pro klient-sky. Robili sme všetko pre spokojnosť nájomcov a užívateľov spravovaných športových zariadení. Snažili sme sa podmienky vylepšovať a vážili sme si každého, kto naše priestory využíval. Nemali sme také podmienky, ani tolko peňazí, ako má SŠZmM v súčasnosti. Snažili sme sa s peniazmi narábať hospodárne a šetrne. Všetko, čo sa dalo, sme budovali a opravovali vo vlastnej réžii. Teraz mám (aj v spojitosti s podnetmi v trestnom oznámení) pocit, že veľa vecí robia externé firmy a tým sa cena prác navyšuje. V prvom rade sa treba vrátiť k podstate, prečo SŠZmM vznikla, a rešpektovať dohody, uzatvorené pri jej vzniku, ktoré súčasné vedenie tejto organizácie nerešpektuje. Urobiť hĺbkovú kontrolu verejných obstarávaní, dodávateľských faktúr a vyvrátiť všetky podozrenia. Sprísniť kontrolné mechanizmy a zmeniť prístup ku klientom i zamestnancom. A hlavne dbať na bezpečnosť strojovne a ostatných vyhradených technických zariadení, ktoré môžu obsluhovať len odborne zdatní pracovníci s požadovanou prácou.“

MN požiadali o vyjadrenie na danú tému aj riaditeľ'a SŠZmM Štefana Balošáka, ktorý našu ponuku nevyužil.

O ďalších skutočnostiach, ktoré z vyšetrovania vziđu, budeme našich čitateľov informovať. Veríme, že daný problém sa vyrieši v prospech martinského športu.

Autor: (Fch)

Vlani v rámci rekonštrukcie zimného štadióna vybudovali osem nových šatní. Foto: lch

Polčas volebného obdobia: nespokojnosť, alebo naopak?!

V polčase funkčného obdobia vedenia mesta a mestského zastupiteľstva odpovedalo na otázky MESTSKÝCH NOVÍN (1. – Splnili sa vaše očakávania za tie dva roky? 2. – S čím ste nespokojný a čo vás, naopak, potešilo? 3. – Čo je podľa vás najväčší problém Martina? 4. – Ako vidíte perspektívu ďalších dvoch rokov?) niekoľko občanov v našej ankete.

PETER MAGVAŠI:

„Určite som mal väčšie očakávania, ako to, čo sa dosiahlo. Samozrejme, netreba zabúdať, že

aj vonkajšie prostredie ovplyvňuje to, kde sa mesto nachádza. Mesto malo po skončení nútenej správy veľkú šancu začať pracovať na projektoch, ktoré majú pre občanov a rozvoj mesta zásadnejší a dlhodobejší charakter. No to sa zatiaľ nie celkom darí. V Martine sa za tie dva roky veľa vecí rozpracovalo, ale, žiaľ, zostalo to stáť na mŕtvom bode. Najmä pre malicherné, samoľúbe, utilitaristické záujmy roztržitej martinskej spoločnosti. Najviac ma sklámali koncepčné záležitosti s dlhodobým dosahom na život občanov mesta Martin. Konkrétne, nenastal žiadny progres vo veci doriešenia Martinských holi. Po druhé – veľa reči o športe a málo reálnych skutkov. Ak k tomu pridáme Covid-19, tak martinskému športu hrozí zánik. Po tretie – relatívne slabý záujem mesta o prípravu novej martinskej nemocnice. Naopak, s čím som spokojný? Je toho veľmi málo, opravili sa cesty a chodníky. Konečne sa vybudoval ľahkoatletický štadión, čo je hlavne zásluha bývalého vedenia Žilinského samosprávneho kraja, atletických nadšencov zgrupovaných okolo A. Lilgeho a bývalého vedenia mesta.

Čo sa týka budúcnosti, nikomu nezavidím byť v najbližších dvoch až troch rokoch vo verejnej správe a službách. Vonkajšie prostredie je veľmi nepriaznivé pre dlhodobé a koncepčné ciele. Pandémia ochorenia Covid-19 nemá dosah

len na našu psychiku. To nie je len strach, ktorý máme, ale má to vplyv aj na určitú beznádejnosť a nevypočítateľnosť vo verejných financiách. Prirovnávam to ku transformácii hospodárstva po roku 1992, z ktorej dopadov sme sa spamätali až v roku 2004. Je jedno, kto bol pri moci, boli to objektívne príčiny. Prepad ekonomiky v roku 1992 na Slovenska bol väčší, ako je dnes za Covidu. Na to sa zabúda. Vtedy bolo nevyhnutné spraviť napr. zásadnú reštrukturalizáciu priemyslu, čo vždy niečo stojí a trvá nejaký čas. Z prepadu v roku 2020 sa takisto tak skoro nepozviechame, odhadujem to minimálne na dve funkčné obdobia vlády, takže možno v roku 2027.“

MICHAL SIAKEĽ:

„Pravdupovediac, keďže predvolebné sľuby politikov beriem s rezervou, tak som

žiadne veľké očakávania ani nemal. Snáď len v tom smere, že mesto už potrebovalo po rokoch úpadku zmenu, ktorá prišla, ale je mi jasné, že za dva roky sa zázraky robiť nedajú. Zvlášť v dobe, ktorá nás momentálne zastihla. Keďže sa pohybujem v športovom prostredí, potešili ma investície mesta napr. do rekonštrukcie zázemia zimného štadióna alebo do dostavby vedľajšej ľadovej plochy, ktorá naozaj chýbala. Ak sa nemýlim, tento projekt sa zasekol pred 12 rokmi, takže naozaj už bolo načase. Naopak, v súvislosti s hokejom, ale aj ďalšími športami ma nepotešili kroky mesta, ktoré najprv okresali dotácie na mládež a neskôr ich stopli úplne. Myslím si, že na športujúcu mládež sa peniaze v rozpočte jednoducho nájsť musia. V meste konečne po rokoch vidieť výstavbu nových športovísk ako futbalového či atletického štadióna, cyklotrasy, pumptracku a pod. Z takých bežných vecí sa dá kritizovať napr. zlá situácia s parkovaním u nás v Záturči. Viem, že za jedno parkovacie miesto si občan zaplatí za rok pomerne značnú sumu a pri počte rezervovaných miest nie je problém počítať, aká suma sa

za parkovanie vyzbiera. No, bohužiaľ, nevidím, že by táto suma išla naspäť do zlepšenia tejto situácie. Myslím si, že Martin zaspal dobu a mesto chátra. Možno je to môj subjektívny názor; ale mám pocit, že iné (aj podstatne menšie) mestá na Slovensku sú už na vyššej úrovni. Som sklamaný, že nevieme využiť potenciál, ktorý ako mesto nesporne máme. Za ostatné roky sa v meste nespavilo pre ľudí v podstate nič. Z môjho pohľadu je prvou lastovičkou vybudovanie cyklotrasy okolo Turca, ale stále je to málo. Roky tu nevieme spraviť jedno reprezentatívne námestie pred mestským úradom, využiť pamiatky, históriu mesta a okolitú prírodu na zvýšenie návštevnosti a podporu cestovného ruchu, obnoviť tradíciu Martina ako centra kultúry. Dlhodobu ma trápi napr. chátrajúci a nevyužitý futbalový štadión, kde dokonca nastala absurdná situácia, keď na ňom Vrútky ako domáce mužstvo privítali hosťujúci Martin. Mrzí ma, v akom stave sú Martinské hole. Skrátka, je veľa vecí, na ktoré nie som hrdý. Nedávno som sa dočítal, že ešte za socializmu bol v rámci Československa Martin hneď za Prahou ako najrýchlejšie sa rozvíjajúce mesto. Dnes si myslím, že v tomto rebríčku patríme skôr na koniec.

Aká bude perspektíva, to závisí hlavne od toho, ako sa dokážeme vysporiadať so súčasnou ekonomicko-epidemiologickou krízou. Myslím si, že to nie je otázka jedného volebného obdobia. Rozvoj mesta je vecou dlhodobejšieho časového horizontu, preto dúfam, že ľudia, ktorí ho riadia, majú tieto plány premyslené a podarí sa im ich naplniť. Takisto dúfam, že im skutočne záleží na svojom meste a nie sú v jeho štruktúrach len pre naplnenie svojich osobných kariérnych ambícií, prípadne kvôli vlastnému obohateniu.“

MAREK HOLLÝ:

„Teraz sa toľko o prácu mestského zastupiteľstva v Martine nezaujímam ako za čias,

keď som pracoval v MŠK Fomat Martin. No potešili ma určite športoviská, akurát neviem, či to je zásluha terajšieho vedenia, lebo projekty už boli vypracované dávnejšie. Konkrétne, atletický areál pri Spojenej škole Martin, futbalový areál na Pltníkoch (projekt som predkladal ešte za primátora Stanislava Bernáta v roku 2004) či výstavba cyklotrasy Martin – Vrútky. Naopak, nespokojný som s tým, že mesto Martin dodnes neodkúpilo futbalový areál v centre mesta, v ktorom sú nielen tri futbalové ihriská, ale tiež hokejbalový štadión, plavárňu, tenisové kurty či posilňovňa. Bývalé volejbalové ihrisko je už asi predané a bude tam niečo iné ako športovisko. Ten areál je výborne situovaný a mal sa vykúpiť už dávno. Lyžiarske stredisko Martinské hole je osobitná kapitola. Dostanete sa tam jedine nevyhovujúcou jednosmernou cestou, peši alebo vrtníkom, nehovoriac o nezmyselnej výstavbe, ktorá tam nemá čo robiť, keďže nie je doriešená infraštruktúra. Najprv sa rieši prístup do strediska, potom ostatné, ale pri tejto nezmyselnej výstavbe sa na to akosi pozabudlo. Martin má vynikajúcu polohu vhodnú na celoročný cestovný ruch. Keďže dnes podnikám práve v tejto oblasti, trápi ma, že Turiec celkovo zaostáva za regiónmi Liptov či Orava, hlavne, čo sa týka infraštruktúry a propagácie. Treba začať od vstupu turistu do mesta. Vlakovú stanicu konečne opravili, ale autobusová stanica, Vajanského námestie, cesta na Stráne či most v Košútoch, ktorý sa opravuje už asi tri roky, sú strašiacom. Nehovoriac o propagácii, kultúrne centrum Slovenska si rozhodne zaslúži viac. Martin s regiónom Turiec má čo ponúknuť (turistika, cykloturistika, zimné športy, kultúrne pamiatky a pod.). Perspektívu mesta vzhľadom na situáciu, v ktorej sa ocitol skoro celý svet, nevidím najbližšie dva roky ružovo. Určite sa bude šetriť úplne všade. Niektoré podnikateľské subjekty sú na to veľmi zle a neviem, či veľa z nich aj nezanične, ak sa tak už nestalo. Celé je to naviazané na rozhodnutia vlády SR. Prvoradá bude udržať zamestnanosť v regióne.“

Autor: (Pch)

Očakávania, problémy Martina, perspektíva

PATRICK SCHWAB:
„Veľké očakávania som s ohľadom na skladbu MsZ po voľbách v roku 2018 nemal. Zatiaľ sa

to v polčase obdobia do bodky potvrdzuje. Čo ma potešilo? To, že po dlhšom období sa mesto trochu opticky začalo meniť. Opravy zanedbaných ciest, nové chodníky, menší cyklochodník do Tomčian, veľký do Vrútok, atletický štadión, pump-track. Síce ide zväčša o projekty rozpracované v minulom volebnom období, ale úspešne doťahované za ostatné dva roky. Za to palec hore.

Absolútne som však nespokojný so stavom zelene v meste. Pribudol len pár stromov. Za dva roky vnímam nové jedine stromy povedľa časti cyklochodníka do Tomčian, vysadené pred tromi týždňami, iná významnejšia aktivita mesta na tomto poli nie je extra vidieť. Stav zelene na námestí pred mestským úradom akoby symbolizoval prístup súčasného vedenia mesta k tejto oblasti, o Hviezdoslavovom parku nehovoriac. Mesto nemá pasportizáciu verejnej zelene, plán jej rozvoja, zásahy do existujúcej výsadby bývajú dosť často necitlivé. Ak sa aj nejaká výsadba realizuje, je dizajnovovo v 90. rokoch, zbytočne nákladná (napr. kruhový objazd na Podháji). Mesto by mohlo zainvestovať nevelké prostriedky do skúseného záhradného architekta, ktorý by využil potenciál mestských zelených plôch. Najväčším problémom Martina sú zanedbané investičné aktivity počas predošlých troch volebných období. Hoci má vedenie radnice teraz veľkú snahu, dobieha resty, ktorých náprava presahuje trvanie jedného či dvoch volebných období. Navyše, na pôde mesta nebadat' snahu koncepčne pracovať na rozvojových projektoch, ktorých realizácia predpokladá dlhú technickú, projekčnú a finančnú prípravu. Také projekty mesto potrebuje v infraštruktúre, školstve, turistickom ruchu či športe.

O Turci mnohí hovoria ako o turistickom raji, ale za dvadsať

rokov neurobilo pre rozvoj turizmu niekoľko garnitúr nič, čo by stálo za zmienku. Aj v súčasnosti sú aktivity v propagácii regiónu hnané skôr snahou jednotlivcov a súkromného sektora ako cieľavedomou činnosťou mesta. Kým v zastupiteľstve a orgánoch mesta budú zasadať občania, posudzujúci aktivity a projekty optikou konfliktov z blízkej, či hlbšej minulosti, mesto sa dopredu nepohne. V neposlednom rade je veľkým problémom komunikácia primátora, radnice a MsZ s občanmi. Počnúc mestským webom, komunikáciou na sociálnych sieťach či komunikáciou poslancov s obyvateľmi volebných obvodov cez schôdze. Fakt, že mestská webová stránka neinformuje o zatvorení mestského úradu počas krízového stavu je smutným dôkazom komunikačnej úrovne mesta. Obdobne, ako vydávanie nového mestského printového média ako flexibilného komunikačného kanála.

Veľmi si želim, aby sa podarilo začať (a potom samozrejme aj úspešne dokončiť) výstavbu novej nemocnice. Pre mesto je to zásadný projekt, s potenciálom naviazať pracovné miesta v školstve, vede a službách. Popri už zrealizovanom „Biomedicínskom centre“ by posunula Martin medzi moderné mestá, stavajúce svoju budúcnosť na vede, školstve a technologickom rozvoji. Hoci tento projekt nie je plne v rukách vedenia mesta, verím, že sa primátorovi a vedeniu fakulty podarí vyvinúť tlak na skoré začatie výstavby.

Verím, že pred voľbami v roku 2022 sa nenecháme obalamutiť planými rečami notorických lokálpolitikov a dáme šancu neopozerným, dynamickým ľuďom s víziou a schopnosťami.“

ROMAN ADAM-JÁK:

„Môžem konštatovať, že prvé dva roky boli pre mňa veľmi chmúrne, nejasné, komplikované a veľmi máttuce. Dnes už mám úplne jasno, bohužiaľ, nevidím to ružovo. Nespo-

kojný som s celkovou atmosférou v meste. Nielen počas sledovania MsZ, ale aj s krokmi, ktoré mesto podniká. Beriem do úvahy aj situáciu okolo Covidu a viem si predstaviť prekážky, ktoré spôsobuje. No v tom nie je príčina mojej nespokojnosti. Tá je v nastavení mysle zastupiteľov, ktorí často predvádzajú neochotu pre zmysluplné riešenia, a verím, že sa mnohí za to aj hanbia. Politické, klubové či iné väzby ich poviazať tak, že mnohí z poslancov už nedokážu myslieť v prospech mesta. Rozmýšľam teraz, čo ma potešilo. Hádam len pekná jeseň, ktorá teraz prišla. Najväčší problém Martina vidím práve v poslancoch mesta, ich zahľadnutí sa do seba. To im prekáža, aby mohli vidieť veci v širších súvislostiach. Parciálne, často malicherné návrhy drobných projektov v mestských častiach im majú vyniesť „slávu“ do ďalších volieb. Absolútna absencia pohľadu „za horizont“ nedáva veľké šance, aby sme (mesto) stihli nielen dané termíny (MHD, odpadové hospodárstvo a pod.), ale aj projekty, ktoré by nás posunuli do ďalších desaťročí. Prešľapujeme v starom systéme myslenia hrájúc sa na „mestopánov“. Problém vidím aj v nejasných prevodoch či zámenách pozemkov, ktoré nakoniec skončia zmenou územného plánu ako komerčné plochy na výstavbu. Ďalším problémom je veľmi podozrivá výmena členov v niektorých komisiách bez odborného zdôvodnenia. A to niekomu zjavne vyhovuje.

Moja vízia perspektívy vychádza z predošlých viet, ktoré jasne hovoria o nielen odbornom, ale aj o morálnom zastavení sa v riadení mesta. Ak neprehodnotíme základné zmluvy s firmami, ktoré mestu poskytujú služby odčerpávajúce značné prostriedky z mestskej pokladnice, nebudeme mať prostriedky na iné, nemenej dôležité funkcie mesta. Rozumná racionalizácia zmlúv je určite možná, ale to by museli za mesto rokovať profesionáli, ktorí nie sú zatažení osobnými väzbami na spomenuté firmy. Očividný konflikt záujmov, keď sú poslanci súčasne vo vedení firiem vo vlastníctve mesta či s podielom mesta, je neprijateľný a škodí mestu Martin.“

MICHAL LAŠUT:
„Možno by som začal citátom od Antoine de Saint-Exupéry „Odvaž sa nespočívaj v slovách,

spočívaj vo voľbe.“ A ja mám pocit, že nami zvolené zastupiteľstvo tak trochu zabudlo naplniť svoje krásne slová z volebných sľubov o novom modernom meste, v ktorom by mala byť - podľa mňa - kultúra na prvom mieste. A to hlavne v správaní, v rozhodovaní a komunikácii medzi samosprávou a občanom. Nepovedal by som, že som nespokojný, skôr by som to nazval sklamaním. Keď sa pozerám po cestách Slovenskom, ako sa rozvíjajú aj omnoho menšie mestá a obce, tak moje rodisko zaostáva, bohužiaľ, v každom smere. No aby som nebol len kritický, potešilo ma, že ak už mesto nerobí pre svojich občanov dost, tak si vedia veľakrát pomôcť aj sami. To sa mi na nás, Turčanoch, páči.

Najväčší problém Martina? Naša hrdosť, ktorá vychádza z minulosti, na ktorú môžeme byť právom hrdí, ale mali by sme sa zamyslieť, či si naozaj takto prajeme pokračovať a odovzdávať tieto skúsenosti našim deťom. Povedzme si na rovinu: čo sme vytvorili za posledné obdobie okrem povinných vecí na základné žitie? Chýbajú nám inovácie vo všetkých oblastiach. Nemáme potrebu starať sa o naše duševné bohatstvo. Všetci myslíme iba na materiálne a potom sa čudujeme, ako všetko okolo nás pustne.

V konečnom dôsledku to všetko má dosah na spoločnosť ako takú. Dúfam, že po tejto nepríjemnej pandémie si naši volení zástupcovia uvedomia, aké bohatstvo máme okolo nás, a pokúsia sa naštartovať veci, ktoré sú pre metropolu, akou by Martin mohol byť, samozrejme. Myslim tým hlavne turistický ruch, podpora kedysi slávneho športu a hlavne toľko spomínanú kultúru. Verím, že sa v roku 2022 budeme môcť za sebou obzrieť so spokojnosťou, že po nás „niečo“ ostalo. Držme si palce.“

Autor: (f'ch)

Trojnásobný primátor Ing. Stanislav Bernát o rozvoji resp. stagnácii Martina a o „polčase“ „Ja som stále optimista – Martin prežije!“

Trojnásobný primátor mesta Martin (1994 – 2006). Absolvoval Vysokú školu dopravnú v Žiline (Fakulta pre vádzky a ekonomiky dopravy, odbor stavebná údržba a rekonštrukcia tratí, mostov a tunelov), profesionálnu dráhu začal v Chemiceľuže Žilina, v r. 1974–79 referent na odbore investičnej výstavby ZŤS v Martine, 1979–1994 v Divadle SNP postupne od referenta po technického námestníka. Spoluzakladateľ Združenia miest Slovenska a viceprezident Únie miest (2001–2003). V r. 2004 neúspešne kandidoval na prezidenta SR.

Stanislav Bernát

Čo momentálne robíš, čomu sa venuješ? Nechýba ti politika – komunálna alebo celoštátna? Ako sleduješ život v meste a rozvoj mesta?

- Momentálne som na dôchodku, už štrnásť rokov. Ľudia mi vtedy nedali dôveru, lebo ma trikrát nezvolili. Ale – aj ľudia stratili moju dôveru. Číže som s nimi 1:1. Je to remíza a o politiku sa skoro vôbec nezaujímam. Ale robil som na dolniakoch vinohrad, pomáhal som bratancovi, stavali sme tam asi 4 objekty, v Radobici som dozoroval kaštieľ – to len ako výpomoc v rámci rodiny, nebol som zamestnaný. Robil som to, čo som mal rád a čomu som sa hádam trochu rozumel; nie úplne, lebo nemôžem rozumieť všetkému, človek sa stále učí. A po druhú – politika mi nechýba, lebo ja som nikdy nebol politik, ja som sa snažil byť gazda. A to je podstatný rozdiel. Nerobil som žiadne ideologické nátlaky, nebol som nikdy v žiadnej strane, ani za bývalého režimu, ani teraz nie som a ani nechcem byť. Vždy som sa držal toho, a to som hovoril už mnohokrát, že politika patrí do divadla, ale divadlo nepatrí do politiky. Žiaľ, to sa dnes normálne nosí, stále je to v kurze... Ja som sa na rozdiel od toho snažil byť gazdom – keď som gazdoval, odovzdával som mesto v takom stave, že môj nasledovník napísal, že mesto je vo výbornej finančnej kondícii.

No nie je možné, aby si nasledoval život v meste po tých rokoch v jeho vedení a pritom si ešte aj celoživotne Martinčan!)

- Presnejšie: ja som sa narodil vo Vrútkach, ale tie boli vtedy súčasťou Martina. © Život v meste sledujem, ale nevyjadrujem sa k nemu na verejnosti, ani to nechcem robiť.

Tak to si vážim, že tento rozhovor je výnimka.

- Toto je výnimka, lebo je také obdobie, ale nebudem nikomu rozdávať rozumy, nikoho nechcem poučovať... Ja som sa na post primátora pripravoval desať rokov. Mesto v podstate stagnuje. Nedokončila sa pešia zóna – Memorandové námestie, pešia zóna až po Hviezdoslavov park. To bolo treba dokončiť. Rozvoj mesta sa zabrzdl tým, že nikto v tom po mne nepokračoval. Čo sa potom postavilo? Campo di Martin – ale to tam nemalo byť... V územnom pláne tam bola naprojektovaná nová stanica železníc a lanovky na Martinské hole – dnes sú také strediská, že ak sa ľudia nedovežu na železničnú stanicu a tam nemôžu nastúpiť na lanovku, tak to stredisko je „v háji zelenom“... Toto mala byť 2. etapa, zjazdovka na Ostredok a lanovka Ostredok - hole. Najprv musí byť zjazdovka. Lanovka bez zjazdovky je zbytočná. No stredisko nemá byť len na zimu; ale s celoročným využitím. A hore nemá čo robiť tá dedina, ktorú tam postavili!

ŠTÁT A SAMOSPRÁVA
Ako sa vyvíjal systém financovania a vytvárania podmienok zo strany štátu pre samosprávy?

- Bolo prijatých kopec uznesení vlády, ktoré neboli realizované. Napr. neustály boj bol kvôli teplárnam – dnes je bývalý prednosta mesta S. Janiš šéfom vzávu výrobcov tepla, ale prečo nerobia to, čo bolo dohodnuté za vlády M. Dzurindu a čo bolo výhodné pre Slovensko? – Že teplárne mali patriť pod mestá?! No tomu sa nikto nevenuje a to nie je v poriadku. Druhá vec – Slovensko nemá nič, len vodu a drevo. Máme drevo spracovávať doma, aby sme vyvážali prácu. Máme pitnú vodu – v Necpaloch treba postaviť plničku a predávať a cez Martimex vyvážať do sveta. Veď naša

voda je najlepšia v strednej Európe!

Ale čo z toho vyplýva priamo pre mesto?

- My sme mali ako mesto Martin pripraveného investora. Binder Holz z Rakúska – Tirolska. No to sa nerieši po politickej; ale po osobnej línii, partnera si človek musí získať ako priateľa, aby sa mohol dohodnúť na veľkej investícii. A človek nemôže brať provízie, to sa nepatrí. To len naši politici sa takto naučili... Binder Holz bol projekt poradenskej spoločnosti KPMG z Prahy. Mal tri etapy po päť rokov, prvá bola kompletná píla a teplárňu na drevoštiepku pre Priekopu, spracovanie dreva; druhá bolo stavebné drevo, lepené väzňiky, haly a drevodomy; a tretia etapa bol nábytok. My sme s nimi chceli podpísať zmluvu na 30 rokov a boli by zamestnali 500 ľudí. Malo to byť od SIM-u smerom k ceste. Mesto predokovalo pozemky od Priekopčanov – a potom ich niekto kúpil za ceny, predokované pre mesto (!). Kompletný materiál som odovzdal svojmu nasledovníkovi. Bolo povedané, že je to super urobené – ale kde je dnes priemyselný park...?

Podmienky samosprávy sa vyvíjali. No aj dnes súvisí úspešnosť samosprávy aj od podmienok a od spolupráce so štátom. Ako možno skvalitniť túto spoluprácu?

- To je spojené s rozpočtom štátu. Ja som si myslel, že rozpočet štátu sa bude robiť dlhodobo, systémovo tak, aby politici nemohli ovplyvňovať pridelenie financií na nižšie úrovne. Ja som bol jediný primátor, ktorý nesúhlasil, aby sa na štátnu infraštruktúru robili verejné súťaže. Prečo nespraviť výrobné kalkulácie na jednotkové ceny? Keď máš výrobnú cenu, tak si ju porovnáš. My máme najdrahšie diaľnice v EÚ! Prečo?! Lebo to z toho spravili verejné súťaže.

No tieto veci negeneruje princíp verejnej súťaže..., ale to, že sa tie princípy porušujú.

- Ano, ale netreba robiť verejné súťaže. Štát musí povedať: Vážení, toto bude štát toľkoto a postavíte to do desiatich rokov. V prípade, že nie, nedostanete poslednú splátku a riaditeľ pôjde do basy. Bohužiaľ, musím to povedať takto natvrdo, lebo tu nemáš potom žiadnu inú páku. A sú na Slovensku tri firmy, ktoré to môžu stavať: Doprastav, Váhostav a Pozemné stavby Košice. Chýba mi 150 km diaľnice - podelím to - 50 km jedna firma, 50 druhá, 50 tretia a do

piatich rokov to musí byť hotové. Tu sa demokracia končí. My sme sa na škole učili, že diaľnice na Slovensku budú kompletne postavené do roku 2000... To bolo v r. 1973. My tu máme v ľudoch neskutočný potenciál, ale nevieme ho využiť. Lebo tu si ľudia navzájom neskutočne závidia.

MESTO STAGNUJE

Uplynuli dva roky od komunálnych volieb. V „polčase“ je príležitosť zhodnotiť doterajšie kroky nového primátora mesta Martin Jána Danku, ako aj celého vedenia mesta Martin. Aké si mal očakávania? S čím si spokojný, s čím nie?

- Očakávania? Musím povedať, že mňa to celé sklamlalo, lebo mesto neskutočne stagnuje. Za J. Dankom som bol trikrát. Som rád, že tie cesty robí, lebo máme najhoršie cesty zo všetkých miest na Slovensku. Teší ma, že urobili aj ten atletický štadión. Nemám nič proti tomu, že je na debilnom mieste, aspoň bude slúžiť aj hokejistom, majú to cez cestu. Len ho treba dokončiť a musí mať super správcu. Že koho? Veď oslovte Slouku, to je super človek, ktorý tomu rozumie a vie, čo potrebuje atletika. Mňa mrzí, že sa nepokračovalo v projektoch, ktoré boli rozpracované a pripravené. Všetky boli zastavené. Nevedel, a ani som nechcel, to ovplyvniť.

Ktoré projekty? Priemyselný park.

Martinské hole. Dali sme spraviť predbežnú homologizáciu trate, aby sme mohli na holiach robiť Svetový pohár, lebo stredisko nedostaneš v Európe do povedomia tým, že ho vybuduješ. Kým nemá medzinárodný punc, ide dolu vodou.

Národný cintorín - bolo vydané stavebné povolenie na nový cintorín, nový dom smútku s tým, že dnešný dom smútku vrátíme i s pozemkom Židovskej náboženskej obci. Osobne som o tom rokovo so šéfom ŽNO prof. P. Mešťanom, že rešpektujeme dom smútku ako ich majetok a že tam spoločne zriadime kolumbárium. Ja som ako primátor skončil, mesto to zrekonštruovalo a nikoho sa nepýtalo. Všetko bolo naprojektované - a môj nasledovník to zrušil, že tam bude stáť Bilbao. Ja som sa nad tým vôbec nevzrušoval, lebo kto to kedy videl, nikdy to tam stáť nebude. Ani nestojí. Ale raz si Španieli pre tie peniaze prídu...
Tréningová hokejová hala - prečo ju nedokončili? Chvalabohu, že sa to

teraz ide dokončiť. Ale nedokončila sa ani rekonštrukcia samotného štadióna. Pod západnou tribúnou je obrovský priestor pre rozvíčovanie a rehabilitácie. Prečo nespravili sky boxy, ako boli naprojektované? Teraz sa hovorí o rekonštrukcii, ale nosná konštrukcia, aspoň strecha je v poriadku, lebo nezaťká. My sme tam dali "sarnafil" so zárukou 50 rokov. Zaplatili sme to luxusne a streche nič nie je. Len konštrukciu strechy treba po každej sezóne zo strany interiéru umyť, vystriekať. Nieže tam nechávajú prach, potom sa to potí, prach padá na ľad a ľad je nekvalitný.

Futbalový štadión - Pltníky sú úplný nezmysel. Nechápal som to, nerozumel som tomu... Mali dokončiť štadión vedľa Hurbanky, ktorý mal dostať certifikát. Povedal som im jasne, čo treba: mali dorobiť zvukovú bariéru, tribúny od svahu a sociálne priestory.

Kino - zaplatili sme štúdiu, malo tam byť po nadstavbe a prestavbe Národné tanečné centrum. Tie kluby sú rozsypané po celom meste, mali sa sústrediť v kine Moskva. Malo tam byť aj nové televízne centrum. Všetko bolo pripravené. To isté - **radnica** veľa štúdiá divadla. Ved' je tam vynechaná plocha, v strede námestia sme vynechali štvorec pre "radničný stĺp", aby tam bol aj takýto mestotvorný prvok.

Vajanského námestie. Mohli stavať, ved' tam bola architektonická súťaž. Bolo tam treba postaviť aspoň dve poschodia podzemných garáží. Ale odvtedy je 14 rokov...

No medzičasom odišli z mesta milióny eur kvôli "kauze zmenka"...

- K tomu sme sa ešte nedostali. Zmenka - to nie je zmenka. To je kus papiera A4, ktorý niekto pomenoval "zmenka". Ved' to policajti vyšetrili, prečo poslanci dobrovoľne zdvihli ruky a vyplátili 8,4 mil. eur nejakej cyperskej firme? Prečo to spravili? Prečo nepostupovali ďalej? My, mesto, sme všetky tri spory vyhrali. Aj na Ústavnom súde. Prečo sa uspokojili s tým, že zastupujúci gen. prokurátor Tichý vrátil všetko na začiatok, ako 200 iných sporov...? Nebolo v tom nič? Ved' advokát mesta dr. Kubina im dal jasnú analýzu. Prečo pozbavili zastupovania mesta dr. M. Galla?

Martin utrpel nútenou správou, teraz zas následkami pandémie. Čo by si v tejto situácii robil ty?

- Mesto samo vstúpilo do nútenej správy. Ja tvrdím, že nemuselo. To bolo divadlo, ktoré bolo veľmi zle zohraté. Jednoducho, potrebovali dobrovoľne odsúhlasiť peniaze, mimo súdnych procesov. Niekto si polepšil. Nech si prečítajú analýzu dr. Kubinu, prečo nás ďalej nezastupoval on? Sami sa utlmili.

Dva roky nútenej správy, to je problém - ale odsúhlasiť si to preto, lebo potom zobrali za ničnerobenie odmeny po 12-15 000 eur na jedného poslanca, okrem tých, čo hlasovali proti...

Aktuálny, hoci nie nový, projekt je MHD. Si presvedčený, že aj v takomto malom meste môže fungovať ako mestský podnik?

- Stopercentne! Ved' nech sa v tomto obráti na Žilinskú univerzitu. Nech si to tam dajú posúdiť a spraviť projekt. Oni robili taký prieskum aj pre Martin a venujú sa tomu 50 rokov. Dnes sa už robia aj iné spôsoby dopravy - plynové, magnetické, lanovky... To platí aj o elektribusoch, trolejbusoch...

SAD-ka - tá mala byť úplne osamostatnená, mestská a sídlo mala mať v SIM-e. Dnes mesto dopláca na MHD 2,4 mil. eur ročne; my sme vtedy platili 19 mil. korún, z toho 17 mil. korún Martin a zvyšok Vrútky a obce.

AKO POMÔŤ MARTINU?

S čím si spokojný v meste?

- Spokojný som s tým, že robia tie muraly, tie sa mi celkom páčia. Páči sa mi atletický štadión, len nech robia hneď 2. etapu, to sa nesmie odkladať, aby sme tam mohli robiť medzinárodné preteky. Aby sa ľudia naučili chodiť tam. A treba zabezpečiť prevádzku.

Bodaj by sa prednostovi V. Polakovičovi podarilo dobudovať klientske centrum štátnej správy v býv. Neografii.

Čo by, podľa teba, najviac pomohlo Martinu v jeho rozvoji z krátkodobého hľadiska, ale aj v dlhodobjšom horizonte? Investori? Kultúra?

Cestovný ruch? Viac spolupráce vedenia mesta a občanov? Viac aktivít občanov? Viac aktivít poslancov?

- Dokončiť projekty, o ktorých som hovoril. A potom Rada národnej kultúry. Majú na to zákon, je tam zo zákona poradný orgán - Rada národnej kultúry. A tento zákon treba presadiť do štátneho rozpočtu, aby tam bola každý rok položka s určitou sumou. Tie peniaze by som pridelil Rade. Ale akonáhle jej nedajú peniaze, bude to len formálny orgán, a načo...

A dlhodobo - snažiť sa o zmenu územno-správneho členenia, kým tu nebude VÚC, sídlo Turčianskej župy, mesto pôjde dolu vodou.

Investori do regiónu prišli, ale málo.

- Investori - to sa nerobí cez agentúry, ktoré zriadi ministerstvo. Musíš mať priateľov, ktorí s tebou niečo zajújú, a držíš slovo. Ja som sa s holandskou kráľovnou Beatrix stretol raz v živote a vybavila nám všetko, čo sa týkalo spaľovne. To nás počká, budúcnosť je v spaľovniach. To mala byť plazmová

spaľovňa. Poslanci ani nevedeli, čo to je, ani sa nepýtali, len Zuberec sa postavil a povedal: „My vás tu nechceme.“ Všetko bolo pripravené. Martinčania by dnes mali polovičný poplatok za spracovanie odpadu. Bola tam plnoautomatická holandská triedička, ktorú majú neďaleko Hoogeveenu. Jej technológia separuje 30 položiek natriedeného odpadu, obsluhuje to jeden človek a riadiaci počítač. Keď som to videl, skoro som spadol na zadok. Hoogeveencia vybavili stretnutie s kráľovnou a princom Wilenom a ona bola toho garantom. Ja som sa post'ážoval, že nám Holandia (Heineken) zruší pivovar v meste. Keď sa to dopočula, povedala - „My vám pomôžeme ináč. Ak tomu vybavíme americkú plazmovú spaľovňu.“ - Jediná taká v Európe stojí v Bordeaux. Uzavretý cyklus, nijako nepoškodzuje prostredie, stojí v strede viníc. Ved' sa tam boli pozrieť traja poslanci. Bol tam Bórik a ešte dvaja. Z každej frakcie niekto. Oni hlasovali za, ostatní proti... Hotový projekt. Nič sme nemuseli financovať a bolo by to stálo 1,2 mld. korún.

CHÝBA SYNERGICKÝ EFEKT Čo by teda malo byť tým hnacím motorom, ktorý naštartuje Martin, aby mesto ďalej neštrácalo obyvateľov a začalo sa dynamicky rozvíjať?

- Motor? Študenti - to je dobre, že tu sú. Ale prestali sme robiť kultúru, spoľahli sme sa, že sú tu zabehnuté kultúrne inštitúcie. No SNM stagnuje, nechcem hovoriť o galérii - ani s tým som nesúhlasil, že patrí pod VÚC. To treba zmeniť! Prestali sa starať o menšiny (česká, poľská, bulharská...). Prestal sa vychovávať divák, nerobia sa koncerty. Je tu osem múzeí, ešte aj hasiči majú malú expozíciu. No tie kultúrne inštitúcie by mali koordinovať svoju činnosť; len kto to bude robiť? To je celý problém. ... Šaňa Zacharidesa zrušili, aj K. Čuboňová, to boli kultúrmici telom i dušou, úrovňou plne niekde inde než bežný úradník. Bolo MsKS - zaniklo, bol referát kultúry - všetko bolo zrušené.

Vidíš nejaký jeden hnací motor rozvoja Martina, alebo viac?

- To musí ísť ruka v ruke. Kultúra s investíciami. Nikoho sem nedotiahneš, ak nemáš kultúru, byty, ak sa mesto nerozvíja... Všetko so všetkým súvisí, ak v meste nedosiahneš synergický efekt a začneš budovať mesto jednostranne, všetko je zle. Len to nemôže robiť jeden človek sám, to musí robiť tím a musia ťahať za jeden povraz. Dnes je mesto také rozbité, že nikto nechce s nikým spolupracovať a to je zle. Treba byť nad vecou, ukázať, že to ide!

Dynamický rozvoj Martina môže nastať

vtedy, keď tu budú ľudia vidieť pracovné príležitosti. Keď nebudú - neprídu sem, alebo budú z mesta odchádzať. Bolo nás 60000, teraz nás je 53000, sedemtisíc ľudí preč - to je jedno mesto!! A do rozpočtu dostávame peniaze z podielových daní NA OBČANA - keď strácame bytovateľov, sami si znižujeme rozpočet. A nikto proti tomu nič nerobí, nestavajú nájomné byty. Matra nebola založená na to, aby spravovala byty, ale na to, aby byty stavala a potom ich spravovala.

VÝCHODNÝ OKRUH

DÁVNO MAL BYŤ

V Martine sa za 30 rokov vybudovali len 3 km ciest. Nie je chyba aj v minulosti - že sa nezrealizovali projekty cestnej infraštruktúry, napr. východný mestský okruh, a doprava v meste môže o niekoľko rokov skolabovať?

- Štve ma, že som nevybudoval ten druhý pás západného obchvatu. Ja som bol aj proti tej križovatke, ako sa obchvat pripája na výjazd z Kollárovej ul., chcel som tam kruhový objazd, aby to bolo bezpečné. Ten projekt na ministerstve je, pozemok je na to rezervovaný, dá sa pokračovať.

Takisto východný okruh. Akonáhle nemáme druhý pás okolo mesta, máme problém. Všetko bolo naprojektované, mohli vykupovať? Mohli! Mohli stavať. Priestor je na to stále vyčlenený. Takisto nepokračovali ani v budovaní zásobovacích ulíc k pešej zóne z Moskovskej ul. (všetci zásobujú spredu - ja by som to nedovolil), to isté platí o Divadelnej ul. a Ul. 29. augusta: treba vykúpiť pozemky a urobiť to. A východný okruh - už by som bol aj zabudol, že sme ho stavali...

Len je chyba aj to, že dovolili postaviť McDonald v meste a kvôli nemu stiahli dopravu do mesta - preň bol vyčlenený priestor vedľa Tesca! Nech si každý za svoje rozhodnutia nesie následky. Všetci znášame následky niečích zlých rozhodnutí.

Prežije mesto Martin?

- Ak chce byť mesto mestom, musí budovať spoločenský život na inej úrovni. Nemôže byť mesto založené na tom, že oligarchovia sa budú tváriť, že sú niečo viac ako ostatní. - Zle. Ľudia sa nedelia podľa náboženstva a politickej príslušnosti, ale na múdrych a hlúpych a zlých a dobrých. Najhoršia kombinácia je zlý a hlúpy. Martin musí začať robiť to, čo som povedal: stredisko Martinské hole, lebo to je oživenie cestovného ruchu a urobí nám to renomé vo svete. Ja som stále optimista, takže Martin prežije!

Autor: Michal Beňadik, foto: archív

Do histórie Martina vojde prvé plošné testovanie obyvateľstva Úspešná operácia proti „korone“

V Tomčanoch prišli na testovanie mladí i seniory.

Napriek tomu, že z technických dôvodov MN informujú o plošnom testovaní s časovým posunom, hodno zaznamenať túto unikátnu operáciu. Plánovaný počet odberov v celom Turci bol 101 967, vykonalo sa 67 820 testov (účasť 66,51 %), počet pozitívnych: 883 (miera pozitívnosti: 1,30 %); v okrese Martin bol plánovaný počet odberov: 88 560, vykonalo sa 56 533 testov (účasť 63,83 %), počet pozitívnych bol 771 (1,36 %). V meste Martin bolo testovaných v oboch termínoch 54 679 ľudí, z toho pozitívny výsledok bol u 501 z nich (0,91%).

Malá sonda do testovania

V Martine testovalo 50 odborných tímov na 22 miestach po celom meste (trinásť v najväčšej mestskej časti (MČ) Ľadovňa-Jahodníky-Tomčany, osem v MČ Stred, po siedmich v MČ Sever o Priekopa a po päť v MČ Košúty, Záturčie a Podháji-Stráne). V oboch termínoch testovania (31. 10.-1. 11. a 7. a 8. 11.) spolupracovalo 140 – 174 dobrovoľníkov a po 2 príslušníci hasičského a záchranného zboru. Po všetky dni bolo na OM v meste Martin podľa informácie mjr. Stanislava Lučana z regionálneho velenia ASR v Martine zaradených 62 profesionálnych vojakov a v podpornej skupine pre celý región pracovalo celkovo viac ako 60 vojakov, zásobovanie a transport materiálu prebiehal nepretržite 24 hodín.

Odborné miesta 105 a 106 boli v historickej budove martinského ev. patronátneho gymnázia na Memorandovom námestí. Ako infor-

moval MN veliteľ jedného z nich nrtm. Pavol Ondrušek, kým prvý deň otestovali 482 ľudí (13 bolo pozitívnych), v nedeľu popoludní to bolo 103 (3 pozitívni). Nechýbali tu ani cudzí štátni príslušníci (z Vietnamu) a od nich sa pracovné tímy potešili aj sponzorským obedom.

Odborné miesta 134 a 135 boli na Podháji-Stránach, obe pri hasičskej zbrojnici a Okresom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru, veliteľom bol kpt. Michal Bóna. Odborné miesto bolo dimenzované podľa predpokladanej účasti na voľbách približne 3000 ľudí, ale pokryli vlastne tri volebné okrsky. Za oba dni sa zúčastnilo asi 1300-1400 ľudí.

M. Bóna: Podľa môjho názoru boli ľudia spokojní, viacerí si priebeh pochvalovali, všetko šlo bez problémov. Počasie nám neprialo, v noci pred prvým dňom nám sfúklo stany... No vďaka pomoci hasičov sa nám podarilo pomene rýchlo sa rozbehnúť. Ráno tu bol rad tak na dobrú hodinku a pol, ale v priebehu dňa už rady neboli, čakacia doba bola možno 40 minút. To sa dalo zvládnuť a stále sa to skracovalo. Mali sme tu „rekordéra“, ktorý tu vraj čakal už od 4. h. Hasiči boli úplne úžasnými pomocníkmi. Dokázali nám pomôcť v strašne veľkých veciach - od vykúrenia stanov, cez osvetlenie, až po kontrolu, dofukovanie stanov, podpora od nich bola vynikajúca. Stravovanie zabezpečilo mesto, ale pomohlo aj viacero súkromných spoločností.

OM 117 – ZŠ Hurbanova – Aj tu čakali v sobotu od rána v radoch, prví prišli už pred 6. h ráno, v nedeľu už bez radov. Vďaka 5 odborným lin-

kám sa čakajúci pomene rýchlo porozdeľovali a nečakali dlho. Odborný personál tvorili: Iveta Mičuchová z Kliniky detí a dorastu Univerzitetnej nemocnice a Lucia Struhlová z Neurologickej kliniky UNM

OM 116 – veliteľ rtm. Peter Buc nás informoval, že v sobotu otestovali 487 ľudí, v nedeľu do tmy 122 a z nich bolo do desať pozitívnych testov. Aj tu si pochvalovali spoluprácu mesta i školy. Využili aj nájazdovú rampu, takže ani ZŤP občania nemali žiadny problém.

Tomčany – veliteľ kpt. Marián

Murín – Kým v sobotu prišlo v Tomčanoch okolo 480 občanov, popoludní to znamenalo čakať v krásnom slnečnom počasí vyše hodiny, v nedeľu do 15. h len 26 a testovanie prebiehalo bez čakania. Toto menšie odborné miesto využili aj mnohí z iných častí Martina. Podľa informácií veliteľa OM sa mesto postaralo o personál OM výborne, ale aj miestni ich uhostili moravskými koláčikmi, z reštaurácie z neďalekej Starej Ľadovne im zas poslali kávu. Jedným z testovaných bol aj miestny 83-ročný občan, ale prišli aj šiesti „pankáči“, ktorí „nakazili“ svojou dobrou náladou aj ostatných čakajúcich.

Kým v sobotu sa čakalo na Ľadovni v súkromnej ZUŠ 15-20 minút a otestovali okolo 600 ľudí, v nedeľu tu bolo už pokojne a dva odborné tímy otestovali v nedeľu do popoludnia len 52 ľudí. Ako povedala pre MN veliteľka OM npor. Lenka Minichová, veľmi dobre sa jej spolupracovalo s výborným zdravotným tímom i ostatnými spolupracovníkmi.

OCENENIE ODBORNÝM TÍMOMI DOBROVOĽNÍKOM

Odborné miesta 123 a 124 boli v ZŠ

Valašana-Dolinského v Priekope.

Ich veliteľmi boli: nrtm. Tomáš Zábajník a rtm. Karol Tomáš a obaja ocenili, že aj keď prví nedeľňáci čakali už od 5:15h a po otvorení odborných miest sa vytvorili dlhé rady, v ktorých ľudia čakali aj hodinu a trištvrte, čakali bez nervozity a postupne sa odbery hladko rozbehli. Viacerí ocenili nasadenie odborných tímov a veliteľia za to poďakovali. „Klobúk dolu pred personálom, - dodal K. Tomáš, - znamenalo to aj 16 hodín na nohách! Vysoko oceňujem vynikajúci zdravotný personál, ale aj dobrovoľníkov.“

Nrtm. Norbert Vladár: Na ZŠ v Záturčí bolo 5 odborných miest, ja som bol veliteľ jedného z nich. Na každom bolo 7 ľudí.

Veľmi dobrá bola spolupráca s riaditeľkou školy, príprava trvala skoro celý týždeň, jednotlivé procesy nám posúdil a schválil aj hygienik. Chlapci pri príprave materiálu, zvozu, rozvozu sa celý týždeň nezastavili, ale v piatok bolo všetko kompletne zabezpečené pre vytvorenie pracovísk. V sobotu sme tu boli už od 5. h. V sobotu sme otestovali okolo 1900 ľudí, druhý deň to bolo menej, ale spolu to bude okolo 2500 ľudí. Po ukončení budeme my, príslušníci armády, pracovať prakticky do rána na zvoze nevyužitého a prebytočného materiálu. Ja môžem ozaj vyzdvihnúť občanov Záturčia, že k tomu pristúpili zodpovedne. Ľudia boli ústretoví. Mali sme aj dva prípady, že ľudia tu omdleli, ale niektoré tu stáli aj dvaapol hodiny, možno mali nedostatok tekutín... V sobotu ráno tu ľudia stáli už od pol šiestej. Kým sa to vykryštalizovalo okolo 11. h, boli tu aj 200-250-metrové rady.

Veľmi kladne hodnotím spoluprácu s mestom, čo sa týka stravy a technického zabezpečenia. Všetko bolo, ako má byť. Ľudia boli unavení, niektorí spali tri hodiny, ale bolo o nich postarané.

Autor: M. Beňadik, foto: (bk)

Personál na odbornom mieste na ZŠ A. Bernoláka na Severe.

Bez výhovoriek; kto je to: Martinčania?

Michal Beňadik

Poznáte ten starý vtíp o tom, kedy dobehneme Japoncov? Že keď nám budú bežať oproti... I Martin a Martinčania (sa) radi porovnávajú s inými mestami.

No - musíme

byť stále v niečom prví? Lepší ako Žilina a Žilinačania? A prečo nie ako Prievidza alebo Trenčín, či Poprad? Rozvoj, ani život mesta, predsa nie je súťaž, ale v prvom rade služba vlastným občanom. S tým súťažením je to trochu ako s motiváciou zvonka: je ako smrad; po chvíli sa rozptýli, vyparí – a ostane len prázdno a sklamanie. Skutočná

motivácia je len vnútri, to je motor napredovania. V človeku i v meste. Aj v Martine.

A v tom je – zdá sa – v Martine problém. Najnovšie sme podali prihlášku do súťaže o titul Európske hlavné mesto kultúry. Parádna vec, ktorá stojí a padá na tom, ako sa podarí zapojiť „celé mesto“, zapojiť alebo aj vytvoriť všetky možné štruktúry, nájsť zdroje synergie. Kiež by sa to podarilo a kiež by sa to nevyparilo po, dúfajme, úspechu...

Martin má oproti iným mestám za priehrštie dôvodov viac, aby sa o to snažil. Nejde o zákon o Martine, ani o historické zásluhy, ani rad národných inštitúcií, čo inde nie sú. Ide o tie historické ruptúry, o diskontinuity, ktoré politici, presnejšie: zli

politici, uštedrili Martinu ako konské kopance priamo do tváre a do duše mesta. Neverím ani na výhovorky, že to boli neraz ľudia z iných regiónov, ne-Martinčania. Máme priam nekonečný zoznam osobností, ktorí zanechali v Martine nezmazateľnú pozitívnu stopu, a prišli sem zo všetkých kútov Slovenska. No skôr ide o hlbšie zlomy, než jednotlivých neschopných a preto všetkého (zlého) schopných aparátčikov. Ide o opakované „púšťanie žilou“ Martinu – vlnu emigrácií po druhej svetovej vojne, o následky politických procesov 50. rokov, o vlnu emigrácií a vyhnančov po roku 1970...

Keď si predstavíme vedľa seba tieto vlny strát a vlny prísťahovalcov z okolitých regiónov do martinských

fabrik, spojené so zmenou sociálno-triednej štruktúry, ale aj náboženskej mapy Martina, so zmenou charakteru mesta – až potom uvidíme hĺbku martinského problému a úloh. A prinajmenšom od 80. rokov sa tým nik vážne nezaoberal, nik nenašiel koncepciu na redefiníciu mesta a účinný nástroj na jeho nové stmelenie. Jeden z nástrojov (Turč. slávnosti folklóru) ostal nevyužitý a takmer sa z mesta vytratil, druhý – Zákon o Martine – stále čaká, kto ho po „otcoch – zakladateľoch“ uchopí moderným spôsobom a rozvinie jeho potenciál. Je mnoho ďalších nástrojov.

Aby sa zrodila hrdá identita „Martinčan“; nielen „Staromartinčan“ kontra ten pôvodom z Kysúc, Považia či Oravy, nielen „strojár“, vojak...

Inštitút referenda je legitímny nástroj

Lubomír Chochula

Mám rád Martin, Slovensko a ľudí, ktorí žijú v našej drahejšej vlasti. V krajine, ktorá má veľký potenciál, ale z ktorej sa v ostatnom období zámerne, alebo nechtiac (neviem to

posúdiť) stalo akési pokusné laboratórium. Pod rúškom strašenia sme svedkami plazivej demontáže niečoho takého osvedčeného, ako je demokracia. A umelé predĺžovanie núdzového stavu túto deformáciu

len prehľbuje. Testovacie celoplošné „vojensko-lekárske“ manévry (samozrejme, že pre občanov dobrovoľne nasilu) boli tragikomickou ukážkou diktátu mocných voči slabým, ako aj testom, aký máme prah toho, čo ešte znesieme. Dopadlo to (akože inak) „fantasticky“! Proti šíreniu náklady treba bojovať, to nikto nespochybnuje, otázne sú však „zbrane“, aké sa na to použijú. Ja verím odborníkom s adekvátnym vzdelaním, ktorí to s nami, nazdávam sa, myslia dobre. Naopak, obávam sa ďalších nepremyslených a kontraproduktívnych krokov

„elity“, podporených teatrálnymi gestami a vyhrážkami. Správajme sa zodpovedne, racionálne, buďme príkladom pre svoje okolie a modlime sa, aby to pomohlo. Žiaľ, čelíme obrovskej globálnej kríze a nikto nevie, ako sa to skončí. Nemáme skúsenosti, ako bojovať proti pliaga, ale keďže nádej zomiera posledná, verme, že sa stane zázrak a čoskoro sa všetko na dobré obráti.

Verme, že nad pandémiou napokon zvíťazíme! Demokraticky a bez diktátorských praktík. Verme, že tí, čo majú Slovensko dočasne vo svojej hrsti, budú spravovať našu

krajinu lepšie ako doteraz. Ak nie, vyzerá to tak, že pohár trpezlivosti môže pretiecť a na programe dňa bude niečo, čo tak skoro do tohtoročných februárových parlamentných volieb málokto čakal. Referendum (v tomto prípade o predčasných voľbách do NR SR) je v demokracii legitímny nástroj na rozdiel od totality, z ktorej sme sa koncom roka 1989 vyslobodili a kam azda už nikdy neskľzneme. Okrem celoslovenského plebiscitu by možno bolo užitočné urobiť aj malé regionálne referendum a spoznať názory občanov Martina, ako sú spokojní s polčasom vládnutia súčasného vedenia mesta a ich verných poslancov.

Hodená rukavica

Peter Cabadaj

Nedožitý osemdesiatiny čínorodého všestranného bibliografa a vzácného človeka Miloša Kovačku (30. 10.) mi pripomenuli aj iné jubileum, ktoré bolo, žiaľ, totálne odignorované. Mám na mysli letné 20.

výročie založenia samostatnej Slovenskej národnej knižnice (SNK). Hneď od svojho vzniku (2000) sa táto centrálna inštitúcia popri hlavnej činnosti programovo venovala aj organizovaniu, koordinácii (spájaniu síl) a univerzálnej podpore

kultúrneho a spoločenského diania v našom meste. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že kardinálnou zásluhou SNK fungovala aktívna Rada národnej kultúry, multižánrový medzinárodný festival Martinská literárna jar (2001 – 2012), metropola Turca dôstojne bojovala vo finále súťaže o titul Európske hlavné mesto kultúry 2013...

Opomenúť nemožno ani nezastupiteľný vklad SNK do pamätných osláv 150. výročia Memoranda národa slovenského (jún 2011). Ich atraktívny bohatý program trval päť dní. Mimoriadnu pozornosť venovala SNK veľkým výstavným projektom, ktoré úspešne reprezen-

tovali ustanovizeň, mesto Martin i slovenskú kultúru v mnohých krajinách sveta. Len v rokoch 2006 – 2013 bolo zrealizovaných takmer dvadsať takýchto expozícií, ktoré mali zastávky v pätnástich štátoch Európy, Severnej a Južnej Ameriky. Vernisáže jednotlivých výstav boli v Martine obľúbenou spoločenskou udalosťou. Pripomeniem, že expozície reflektovali dôležité osobnosti a udalosti slovenských dejín s presahmi do medzinárodných kontextov. Touto systematickou činnosťou SNK výrazne prenikla do širšieho domáceho aj zahraničného povedomia a stala sa osvedčenou, vyhľadávanou výstavníckou značkou. Kým do roku 2013 bola SNK dominantným programovým hráčom

v rámci všetkých väčších kultúrnych akcií organizovaných v Martine, neskôr sa v tomto ohľade stala doslova neviditeľnou. Hermeticky uzavretá sama do seba sa len občas pripomenie nejakou menšou kultúrnou aktivitou. Situáciu však môže zmeniť k lepšiemu 160. výročie Memoranda národa slovenského (jún 2021), ako i ďalšie významné (martinské, turčianske, celoštátne) jubileá klopujúce na dvere. Bez podpory a spojenectva zo strany Slovenskej národnej knižnice ich ale nebude možné reflektovať na takej kvalitatívnej úrovni, akú si nesporne zaslúžia. Zodvihne kultúrna inštitúcia so stovkami pracovníkov hodenú rukavicu?

O spracovanie modernej histórie Martina sa – zdá sa – nikto nestará. Nič zvláštne sa neudialo ani vlni, ani teraz pri 31. výročí. Preto sme sa v MESTSKÝCH NOVINÁCH rozhodli pripomenúť tváre ľudí, ktorí rôznou mierou, na rôznych pozíciách, s rôznymi motiváciami a výsledkami prispievali k zmene po Novembri a v nasledujúcich rokoch. Nehodnotíme a neanalyzujeme, nerobíme si nárok na úplnosť prehľadu. To je úloha – nejstávajúceho – mestského múzea.

História nebýva všeobecná ani bezmenná

Na snímke P. Brišša hore: Generálny štrajk 27. novembra 1989 na Námestí SNP.

Zľava doprava a nadol (profesia a vtedajšia pracovná pozícia):
1-Prof. MUDr. Štefan Straka, prodekan JLF K (1989-1997); 2-prof. Jozef Ciller, scenograf Divadla SNP, člen I. Okr. koordináčného centra VPN, 3-Vladimír Matejčík, ochranár, Združenie Sosna, člen I. OKC VPN; 4-Roman Polák, režisér Divadla SNP; 5- Hubert Weis, prokurátor, člen I. OKC VPN; 6- Ing. Peter Králiček, vedúci odboru kultúry ONV, aktivista VPN na ONV; 7- prof. Martin Porubjak, dramaturg DSNP; 8-Ivan Giač, herec DSNP, člen I. OKC VPN; 9-Matej Landl, herec DSNP, organizátor zhromaždení; 10-JUDr. Milan Schaffer, Matica slovenská, člen I. OKC VPN; 11-Vlasta Kunovská, novinárka, členka I. OKC VPN; 12-MUDr. Vladimír Hacek, Štrajkový výbor na JLF UK; 13-MUDr. Libor Nečas, Štrajkový výbor na JLF UK; 14- RSDr. Pavol Hanko, predseda ONV; 15- prof. MUDr. Katarína Adamicová, FNŠP a JLF UK; 16-Doc. PhDr. Alžbeta Hanzlíková, JLF UK, priekopníčka VŠ štúdia ošetrovateľstva, dobrovoľníčka, poslankyňa; 17- doc. Viliam Gruska, režisér a scenograf, r. 1990 predseda Výboru Maticy; 18-RNDr. Dagmar Hullová, odbor kultúry ONV, aktivistka VPN na ONV; 19-MUDr. Rudolf Straka, predseda Študentskej rady na JLF UK; 20-doc. PaedDr. Miloš Kovačka, bibliograf, Slov. národná knižnica; 21-PhDr. Michal Kováč-Adamov, Matica sloven-

ská; 22-PhDr. Štefan Hanakovič, Matica; 23-Egon Skalák, redaktor Života Turca; 24-Ján Zuberec, Učiteľské fórum; 25- PhDr. Konštantín Horecký, riaditeľ vydavateľstva Osveta; 26-Ing. Ľubomír Kerdík, odbor dopravy ONV, aktivista VPN na ONV; 27- doc. Augustín Maťovčík, Slov. národná knižnica; 28- Jozef Masár, Klub Obroda; 29- Rastislav Piško, divadelník, moderátor zhromaždenia 30. 11. 1989; 30-Belo Húska, odborár, aktivista VPN v ZŤS; 31-František Balák, prvý ponovembrový predseda ONV; 32- Ing. Juraj Kaličiak, Demokratická strana; 33-prof. MUDr. Michal Drobný, prvý ponovembrový dekan JLF UK; 34-doc. MUDr. Marián Benčat, prvý ponovembro-

vý riaditeľ FNŠP; 35-Ing. Ján Bal-ko, prvý ponovembrový tajomník ONV; 36-Peter Cabadaj, Matica slovenská; 37-Ján Topercer, ochránar a aktivista; 38-Juraj Benčík, herec, organizátor zhromaždení; 39-Tomáš Winkler, vydavateľstvo Osveta a Matica; 40- Ivan Greksák, člen Strany slov. obrody; 41- Hana Zelinová, spisovateľka, iniciátorka oživotvorenia spolku Živena so sídlom v Martine; 42-Ing. Borys Seryj, zakladateľ Štrajkového výboru na GR ZŤS, skaut, OR VPN v Martine.

Prípravil: Michal Beňadik

Fotografie: Literárne múzeum SNK, J. Barák, S. Uhrin, F. Lašut, E. Košálko, E. Lettrich, R. Kopka a archív autora (mimor. čísla ŽT)

Nepovolené „sviečkové“ a „deklaračné“ zhromaždenie

Zhromaždenie 17. novembra bolo ako „diskusný klub“ pri pamätníku Martinskej deklarácie.

Fakty sú známe: 30. októbra uverejnilo Slovenské hnutie obrody pozvánku na „sviečkový pochod ako formu protestu proti nezmyselným a protiprávnym nariadeniam Matovičovej vlády“. Ako napísali, dôvodom bolo, že „občania mesta, ale aj celého nášho slovenského štátu sa už nedokážu viac prizerat“. Menšie zhromaždenie sa aj napriek núdzovému stavu a zákazu zhromažďovania uskutočnilo aj vo sviatočný 17. november popoludní.

Na zhromaždení sa v nedeľu 1. novembra krátko po 2. h ráno zišlo na Námestí SNP (napriek zákazu zhromažďovania) podľa zverejnených odhadov asi tristo občanov. Koaličný poslanec Ján Benčík (Za

ľudí) na sociálnej sieti upozornil, že išlo o nepovolené zhromaždenie nad šesť osôb, kde zaznievali výzvy na občiansku neposlušnosť a účastníci odmietli mať rúško.

„Kde je polícia v takomto prípade. Prečo nekoná? – pýtal sa J. Benčík. Účastníci sa presunuli na Národný cintorín, ktorý mal byť podľa prevádzkového poriadku cintorína uzavretý (otváracie hodiny 8. – 21. h).

Mesto Martin zhromaždenie odsúdilo a v stanovisku, ktoré zverejnila hovorkyňa mesta Z. Kalmanová, označilo konanie účastníkov za nezodpovedné voči nim samým aj voči ostatným občanom mesta. Na žiadosť MESTSKÝCH NOVÍN nám poslal náčelník Mestskej polície PhDr. Milan Bartoš stanovisko:

„Po predchádzajúcej dohode s Policajným zborom SR bolo predmetné zhromaždenie zo strany Mestskej polície mesta Martin monitorované operátormi mestského kamerového monitorovacieho systému. Počas sviečkového sprievodu nedošlo k žiadnemu poškodzovaniu majetku a ani k výtržnostiam zo strany jeho účastníkov. Počas konania predmetného zhromaždenia nezaznamenalo operačné stredisko Mestskej polície mesta Martin žiadny podnet zo strany občianskej verejnosti.“ Hovorkyňa Policajného zboru SR Jana Balogová poskytla pre MN stanovisko:

„Polícia v Martine sa už zaoberá nerešpektovaním ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona o zhromažďovaní, ku ktorému malo dôjsť počas zhromaždenia konaného sa dňa 1. 11. 2020 v čase od 2. h v Martine. Polícia v súvislosti s uvedeným zhromaždením preveruje aj podozrenia so spáchania iných správnych deliktov a iných protiprávných konaní. Polícia prijíma opatrenia k zabráneniu podobných zhromaždení a s nimi súvisiacich protiprávných konaní.

Polícia počas celého priebehu zhromaždenie monitorovala. Z taktického hľadiska bolo vyhodnotené, že akýkoľvek zásah polície voči pokojnému priebehu by mohol vyústiť

do narušenia verejného poriadku a ďalších protestov, resp. agresívite ľudí. Z týchto dôvodov by bol hroziaci následok d'aleko závažnejší ako ten, ktorý nastal len porušením nosenia rúšok. Nedošlo k žiadnemu ohrozeniu života alebo zdravia. Fakt, že zhromaždenie nebolo ohlásené, polícia oznámila na prejednanie príslušnému orgánu, ktorým je Mestský úrad Martin.

Porušenie povinnosti nosenia rúšok u osôb zúčastnených na zhromaždení, bolo zadokumentované a oznámené príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva.“

Druhé zhromaždenie sa uskutočnilo v utorok 17. novembra pri budove historickej Tatrabanky pri pamätnej tabuli Martinskej deklarácie. Podľa policajných informácií prebehlo bez narušenia verejného poriadku. Ľudia sa priebežne pristavovali, zapalovali sviečky a diskutovali. Maximálny počet v jednom momente bol cca 50 ľudí. Situáciu počas celej doby monitorovali policajné hliadky. Ako informovala MN hovorkyňa PZ SR v Žiline J. Balogová, voči policajtom nebol vedený žiadny útok a nemuseli zasahovať. Ľudia sa zdržiavali v malých skupinkách a väčšina z nich mala aj rúška. Ako doplnila informácia hovorkyne Prezídia PZ D. Bárđyovej, zhromaždenia v Martine a Žiline „prebehli v pokoji a miery“.

Autor, foto: (bk)

Nebezpečné rébusy s kódmi: 1/18 a 1/65D

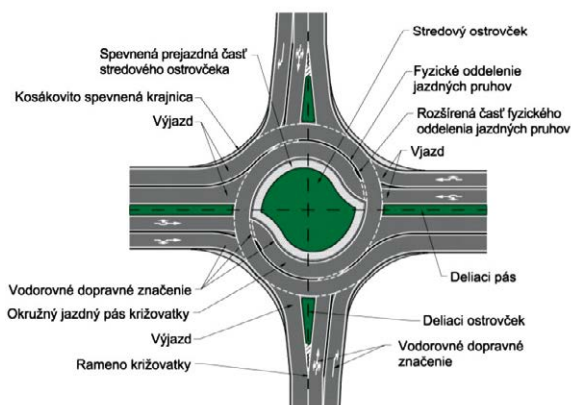
Spomalenie na križovatke a moste pri Košútoch bude trvať ešte prinajmenšom rok

Nadregionálna štátna cestná sieť v Martine a okolo neho je jeden veľký rébus. Ani nie tak neriešiteľný, ako nebezpečný a neriešený. Kým v smere východ – západ sa môže hustá doprava na štátnej ceste 1/65 aspoň rozdeliť na dva smery, v smere sever – juh je stav o to kritickejší, že štátna cesta 1/65 (resp. s tzv. preložkou – obchvat mesta pod označením 1/65D) je jediným dopravným spojením v podstate bez rovnocennej alternatívy.

Obe cesty majú svoje neuralgické body, ktoré nielenže limitujú ich priepustnosť, ale sú zároveň aj nebezpečné a spôsobujú zápchy a nepríjemné spomalenia. A vážne nehody. Doprava na ceste I/18 je momentálne limitovaná rekonštrukciou mosta ponad vlečku medzi Košútmi a Priekopou. Doprava na ceste 1/65D je riadená 4 svetelnými križovatkami, ale dva body nemajú toto riešenie a vytvárajú pravidelné zápchy a nebezpečné situácie s nehodami. Ide jednak o vyústenie obchvatu I/65D na cestu I/65 za Martinom (križovatka s Kollárovou ul.) a jednak križovatka s Ul. na Bystričku.

Most ako „prerušená pieseň“

Most ponad vlečku medzi Košútmi a Priekopou má cca 60-70 rokov. Čo sa deje s týmto mostom na štátnej ceste I/18 nad Košútmi sme sa spýtali hovorkyne mesta Z. Kalmanovej. Mimoriadne dlho rozrobená akcia už od jari stojí, no podľa informácie Z. Kalmanovej cesta ani most nie je v majetku mesta a mesto ani nerealizuje rekonštrukciu. MESTSKÉ NOVINY preto oslovili hovorkyňu Slovenskej správy ciest (SSC) Luciu

Ilustrácia - možné riešenie križovatky pri Bystričke

Karelovú a z kancelárie generálnej riaditeľky SSC sme od M. Guziho a L. Karelovej dostali nasledovné stanovisko:

„Na stavbe I/18 Martin - Priekopa most 293 sa nepracuje z dôvodu, že zhotoviteľ odmietol pokračovať v prácach na stavbe, opustil stavenisko a odstránil aj zariadenie staveniska. Po spevnení spodnej stavby mosta zhotoviteľ stavby prehlásil, že v prácach na hornej stavbe mosta nebude pokračovať bez udania dôvodu. Aktuálne prebiehajú rokovania o ukončení zmluvného vzťahu medzi SSC ako objednávateľom a spoločnosťou HASTRA, s.r.o., ako zhotoviteľom. Nasledne budú vykonané procesné úkony k zabezpečeniu zazimovania stavby a k výberu nového zhotoviteľa. Náš predpoklad je, že tento rok s novým zhotoviteľom zrealizujeme aspoň výmenu štyroch krajných nosníkov a zhotovenie spriahajúcej dosky mostovky, ako nutná ochrana nosníkov pred zimným obdobím. Predpokladaný termín ukončenia prác je v októbri 2021. Pôvodná

cena diela je 784 685,27 € s DPH“.

Bystričskej „križovatke smrti“ svitá nádej

Križovatka pri Bystričke bola už pred tromi rokmi označená za vážny problém a rieši sa prinajmenšom päť rokov. Zaoberali

sa ňou tak zástupcovia samosprávy ako aj okresného úradu, dopravnej polície a Žilinskej univerzity. Podľa štúdie univerzity je dopravná situácia v mieste križovatky neúnosná. Z nameraných hodnôt vyplynulo, že križovatka prekračuje všetky merané kapacity a hodnoty, že jazdné pruhy sú vedené neštandardne a nie sú správne značené. Už vtedy sa označovali ako riešenie jednak odbočovacie pruhy doľava i doprava, odbočovacie pruhy na vedľajších cestách a jednak inteligentné svetelné riadenie s kamerovým systémom a priechod pre chodcov. Je to miesto, ktorým v rannej a popolud-

ňajšej špičke prejde do dvoch tisíc áut a špička sa časovo rozširuje. SSC však vtedy odmietla čiastkové vylepšenia (napr. aj semafore), lebo chcela riešiť križovatku komplexne.

Na otázku MN sme dostali zo Slovenskej správy ciest odpoveď:

„Predmetnú stavbu pripravujeme pod názvom „I/65 D Martin - križovatka“.

V súčasnosti je vypracovaná štúdia, ktorej cieľom je riešenie nevyhovujúcej kapacitnej situácie na predmetnej križovatke. Zároveň sa riešenie zameriava na úpravu dopravného usporiadania jazdných pruhov do vyhovujúcej polohy a doplnenie potrebných prvkov bezpečnosti cestnej premávky. Riešením je nahradenie existujúcej križovatky turbo-okružnou križovatkou. Dĺžka úpravy na ceste I/65 D je 467,4 m, dĺžka úpravy na ceste III/2144 je 122,0 m, pričom sa uvažuje so zachovaním mosta nad riekou Turiec v pôvodnom usporiadaní. Predpokladaný termín realizácie je rok 2023. V súčasnosti je hotový projekt svetelnej križovatky, ktorý je zaradený do plánu na budúci rok.“

Poznámka MN: Turbo-okružná križovatka (TOK) - špeciálny typ okružnej križovatky s dvoma alebo viacerými špirálovito usporiadanými jazdnými pruhmi na okružnom jazdnom páse, do ktorého vstupujú tri alebo viacero ramien pozemných komunikácií. Špirálovité vedenie jazdných pruhov a ich fyzické oddelenie zabezpečujú plynulý prejazd križovatkou bez nutnosti zmeny jazdného pruhu s eliminovaním priepletov na okružnom jazdnom páse a krížnych kolíznych bodov pri výjazde. Správne fungovanie TOK predpokladá rozdelenie vozidiel do jazdných pruhov pre jednotlivé smery (ciele) jazdy už pred križovatkou.

(Zdroj: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR - Projektovanie turbo-okružných križovatiek)

Autor, foto: Michal Beňadik

Križovatka pod Bystričkou: chodci bez priechodu a dlhé a nebezpečné zaraďovanie sa z vedľajších ciest

pokračovanie zo strany 1

Je predpoklad, že bežné príjmy rozpočtu Martina dosiahnu v roku 2020 cca 43,5 mil. eur. (Vrátane 6,5 mil. úverov a pôžičiek a 10,5 mil. grantov a transferov Martin hospodáril v tomto roku celkovo so sumou 58,4 mil. eur.) Vyrovnaný rozpočet Martina na rok 2021 počíta s príjmami i výdavkami 44 096 794 eur. Ako rada, ani zastupiteľstvo neschválili požiadavky komisie športu a komisie kultúry na zvýšenie dotácií pre tieto oblasti. Viacerí poslanci návrh rozpočtu kritizovali. Poslankyňa M. Gallová konštatovala, že návrh rozpočtu celkovo nerieši požiadavky občanov a viaceré oblasti „sú podvyživené“. Zvlášť kritizovala, že príprava rozpočtu nebola prerokovaná naprieč politickým spektrom v zastupiteľstve a chýbala jej aj diskusia o prioritách rozpočtu, ktoré sa podľa nej menia. M. Kalnický konštatoval, že stanovené priority na rok 2021 (rekonštrukcia Námestia SNP a výstavba domova sociálnych

služieb) nemá problém podporiť, no otázne sú potom investície do rozostavaných projektov, na ktoré už potom rozpočet nemá zdroje. Podobne M. Uherčík kritizoval neskoré a nedostatočné konzultácie návrhu rozpočtu s „opozícnymi“ poslancami a R. Gajdoš upozornil na to, že z rozpočtu viac než 41 mil. eur tvoria výdavky na bežnú činnosť mesta, takže neostáva na rozvoj. Odporučil preto šetriť na najväčších výdavkoch – na odpadoch, zeleni a osvetlení. Naopak, M. Belák označil rozpočet za primeraný, podobne aj jeho prípravu, no aj on žiadal viac informácií a diskusie. Po diskusii a polemike o príprave riešenia MHD a iných problémoch poslanci rozpočet veľkou väčšinou schválili. Po rozprave o riešení MHD od r. 2022 sa poslanci uzniesli na pokračovaní v príprave troch variant: založení vlastného mestského podniku, spoločného podniku s iným prevádzkovateľom a novej zmluvy s doterajším dopravcom.
Autor a foto: (bk)

PRERÁBANIE

bytových jadier & stavebné práce

- ✂ Stavebné práce
- ✂ Vodárenské práce
- ✂ Elektroinštalačné práce
- ✂ Interiérové omietky
- ✂ Montáž sadrokartónov
- ✂ Komplet rekonštrukcie bytov

0949 012 341

stavbamartin@gmail.com

Kde nájdete MESTSKÉ NOVINY?

Vzhľadom na sťažnosti a pripomienky našich čitateľov z rôznych častí Martina sme zabezpečili popri distribúcii do poštových schránok aj distribúciu prostredníctvom predajní potravín a stánkov.

MESTSKÉ NOVINY nájdete - ZDARMA - každý mesiac aj na týchto miestach:

- COOP Jednota Ľadoveň III. – Ul. N. Hejne
- COOP Jednota Ľadoveň II. – Stavbárska ul.
- COOP Jednota Jahodníky, Jesenského ul.
- COOP Jednota Stred – Ul. A. Kmeťa (pri kine Moskva)
- COOP Jednota Košúty - Štefunkova ul.
- COOP Jednota Priekopa – Medňanského ul.
- Potraviny Dušan Sládek, Stred – Škultétyho ul. 16
- Trafika Podháj - Golianova ul.-Gorkého
- Stánok pred hl. vchodom do UNM
- Penzión Ľadoveň - Ul. D. Michaeliho

PIERCE

CNC REZACIE STROJE

www.pierce.sk

**PENZIÓN
ĽADOVEŇ**

PRÍJMEME KUCHÁRA A ČAŠNÍKA

Svoje životopisy zasielajte na mailovú adresu:
info@penzionladoven.sk, alebo tel. 0903 586 271

Na každom kroku je čo riešiť

Verme, že nie nadhlo začiatok „Tomčianskej aleje“

Mesto je zložitý organizmus a vyžaduje si sústavnú starostlivosť. Keďže pri novinárskej práci sa stretávame s mnohými podnetmi od občanov a s rôznymi nedostatkami, obrátili sme sa s otázkami na kompetentných. Od hovorkyne mesta Z. Kalmanovej sme dostali nasledovné odpovede.

ZAČIATOK A KONIEC PRE CYKLOTRASU TOMČANY

Nová cyklotrasa s chodníkom pre peších z Martina do Tomčian (po Ul. M. Thomku-Mitrovského) sa ujala a všetky predpokladané skupiny užívateľov si ju aj naozaj užívajú. © No azda nikomu neujde pár otáznikov ohľadom jej začiatku a ukončenia.

Preto MN požiadali mesto Martin o informácie k priebehu, riešeniu prípadných problémov, informácie o spolupráci mesta a okresného úradu, prípadne s inými štátnymi úradmi. Očakávali sme aj nové infor-

Štart cyklotrasy a chodníka zatiaľ čaká na vysporiadanie pozemkov.

mácie k dotiahnutiu oboch trás po obočku MHD v Tomčianoch a o výkupe pozemku pre pokračovanie po tom náhlom ukončení v Tomčianoch a aj pre napojenie začiatku križom cez lesík pod amfiteátrom smerom na Ul. A. Sokolíka k hotelu, lebo štart cyklotrasy i chodníka pod Národným cintorinom nie je príliš bezpečný. Ulica je tam úzka a hrozia tam potenciálne kolízie peších, cyklistov, osobných a nákladných áut...

- Mesto Martin do budúcnosti plánuje pokračovať s budovaním cyklotrás a podporou cyklodopravy. Rozšírenie predmetných úsekov momentálne nie je možné realizovať, pretože pozemky sú v súkromnom vlastníctve. Mesto momentálne rieši ich vysporiadanie.

Kedy sa bude vysádzať jednostranná alej popri cykloceste Martin - Tomčany, spomínaná pri jej výstavbe, a kto to bude robiť, koľko to bude stáť? Momentálne je tam 18 stromov, čo je asi 20% úseku cyklocesty – kedy a akou sa uvažuje doplniť túto naznačenú alej tak, aby pôsobila ako ucelený krajinný záměr?

- Alej popri cyklotrase už bola vysadená spoločnosťou Dopravastav a nepredstavovala pre mesto Martin rozpočtový náklad. Mesto Martin zatiaľ realizovalo výsadbu výhradne na pozemkoch, ktoré malo vo svojom vlastníctve. V nasledujúcom období plánujeme vo výsadbe pokračovať, avšak až po dohode so súkromnými vlastníckymi pozemkami.

INVESTÍCIE PRE DETI I BEŽNÝ ŽIVOT

V priebehu roka vyvolal veľkú pozornosť občanov, najmä rodičov školopovinných detí, komplex problémov: rekonštrukcie objektu Advokátskej komory (v ktorej sídli CVČ Kamarát) – rekonštrukcia prevádzkovej budovy v amfiteátri a presun Kamaráta do amfiteátra. Budúci školský rok by už mali „Kamaráti“ otvoriť v amfiteátri, preto vyvstáva logická otázka: Ako pokračuje príprava na rekonštrukciu prevádzkovej budovy amfiteátra?

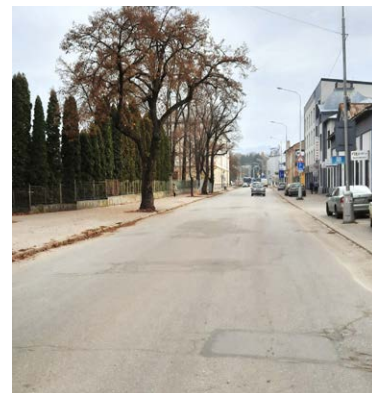
- V rámci projektu rekonštrukcie amfiteátra je momentálne zrealizovaná projektová dokumentácia. Zároveň sa pripravujú podklady pre výberové konanie zhotoviteľa a pre stavebné povolenie.

Po otázkach MN došlo k provízornej sanácii železničných prístupov z oboch strán žel. stanice v Martine. Okrem toho sa dočkal zlepšenia aj zvyšný úsek Bernolákovej ul. po križovatku s Bottovou ul. Ako vyzerá projekt rekonštrukcia Bernolákovej ul. a Robotníckej ul. z eurofondov?

- Projekt rekonštrukcie predmetných ulíc ešte nebol pre mesto Martin schválený a momentálne sa nachádza na administratívnej kontrole. V dokumentácii je jeho hodnota stanovená na 820 000 eur a zahŕňa rekonštrukciu chodníkov po oboch stranách na Robotníckej ulici, rekonštrukciu chodníka na Ulici J. Nováka a rekonštrukciu cesty a oboch chodníkov na Ulici A. Bernoláka.

V susedstve žel. stanice je roky zanedbaná autobusová stanica. Je budova autobusovej stanice v majetku mesta a prenajatá prevádzkovateľovi MHD a prímestskej dopravy? (Podobne ako prevádzkový priestor - príjazdové cesty a zelený pás?) Pracuje sa na vysporiadaní nástupišťa, ktoré je podľa katastra v majetku desiatok súkromných osôb?

- Budova súpisné číslo 4716 nie je majetkom mesta. Je postavená na pozemku mesta KN-C 1071/37, zapísanom na LV 3734 k.ú. Martin vo vlastníctve SIRS- Development, a.s., zapísaná na LV 171 ako iná

Bernolákova ul. by mala byť d'alšou adeptkou na rekonštrukciu

budova. Mesto Martin nemá informáciu o tom, že nástupišťe je vo vlastníctve desiatok súkromných osôb. Spevnené plochy a zelený pás sú majetkom mesta, pozemky sú zapísané na LV 3734 spolu s autobusovým prístreškom v celosti.

PRAKTICKÁ EKOLÓGIA

Komunálny odpad je už dlhšie výrazná politická aj ekonomická téma mesta. Kto, kde a ako spracúva biologický odpad, ktorý sa v Martine zväzva v rámci separovaného zberu, koľko za to mesto ročne platí a koľko za spracovaný bio-materiál prípadne dostáva?

- Biologický odpad z mesta Martin zväzva spoločnosť Brantner Fatra, s. r. o., do spoločnosti EBA, s. r. o., v Sučanoch. Odpad je spracovaný a uskladnený v kompostárni tejto spoločnosti. Poplatok za spracovanie biologického odpadu je zahrnutý v poplatkoch občanov za komunálne služby, pričom mesto Martin platí Brantneru 36,82 eura za uloženie tony biologického odpadu. Mesto Martin neviduje žiadne spätný zisk ani iný benefit za uloženie bio-materiálu.

Autor, foto: Michal Beňadik

Autobusová stanica je nielen problém funkčnosti, ale aj vlastníctva

Po polstoročí majstrovská „bitka“ na martinskej dráhe

Je to priam neuveriteľné, ale v Martine sa naposledy na dráhe o tituly atletických majstrov Slovenska bojovalo pred viac ako polstoročím (1969)! Po uskutočnení premiérových majstrovstiev SR juniorov a junioriek v behu na 10 000 m (10. októbra) na novom atletickom štadióne to už prestalo byť pravdou.

Podujatie zorganizoval z poverenia Slovenského atletického zväzu Atletický klub ZŤS Martin v spolupráci so Správou športových zariadení mesta Martin a Olympijským klubom Turiec. V konkurencii bežcov a bežkyň sa nestratili ani dvaja členovia domáceho AK ZŤS Martin Lukáš Kubička a Adam Ulbricht. Najmä súťaž junioriek mala punc vysokej kvality. Úlohu favoritky potvrdila 19-ročná Margaréta Bičanová, ktorá zvíťazila v novom slovenskom rekorde (35:23, 25).

Marián Kalabus (vedúci rozhodca majstrovstiev SR): „Zverenkyňa trénera Mareka Vojníka a triatlonová špecialistka „pokrstila“ našu novú tartanovú dráhu nielen najlepším výkonom roka, ale zlepšila doterajšie slovenské historické maximum (36:59,30) Amy Baloghovej pred 28 rokov o neuveriteľných 1:36,05. Boli to najrýchlejšie preteky v histórii junioriek, keď ich medailistky sa zaradili na prvé, druhé a štvrté miesto v historických tabuľkách tejto kategórie. Bol to ten najkrajší darček najmä pre tých, ktorí sa najviac zaslúžili o vybudovanie nášho nového atletického areálu.“

Lukáš Kubička (člen AK ZŤS Martin, strieborný medailista): „Až do siedmeho kilometra sa mi darilo držať krok s papierovým favoritom Michalom Stanikom, strieborným z majstrovstiev Slovenska na 5 km. Potom mi definitívne ukázal svoj chrbát. Napriek tomu som s umiestnením

a dosiahnutým časom spokojný. Ved som si na domácom tartane vytvoril svoj nový osobný rekord. Ten je veľkou motiváciou do ďalšej novej sezóny a odmenou aj pre môjho trénera.“

Miroslav Vanko (tréner Lukáša Kubičku): „Napriek pracovným povinnostiam som si nenechal príležitosť pozrieť sa na Lukášov výkon. Som rád, že dodržal moje pokyny, neprepálil začiatok a držal stanovené tempo až do záveru. Vzhľadom na krátku sezónu a absenciu špeciálnej prípravy na túto trať považujem dosiahnutý čas špecialistu miliara za slušný. Dať bodku za sezónou striebrom na majstrovstvách Slovenska a navyše na domácej pôde teší, ale aj motivuje a zaväzuje.“

PREHĽAD MEDAILISTOV

Juniory: 1. Michal Staník (Lysá pod Makytou) 33:21,80, 2. Lukáš Kubička (AK ZŤS Martin) 33:58,82, 3. Denis Fridmanský (Moldava n/B.)

Dvojica bojujúca o prvenstvo (Kubička č. 371, za ním víťaz Staník č. 375)

34:38,84. **Juniorky:** 1. Margaréta Bičanová (Lučafín) 35:23,25 – juniorský rekord SR a slovenský výkon roka, 2. Elena Dušková (B. Bystrica) 36:08,68, 3. Zuzana Michaličková (Žilina) 37:13,89.

Úspešný stolnotenisový veterán s veľkým akčným rádiusom

Jozef Jaško

Pri stretnutí s Jozefom Jaškom (dátum narodenia: 6. septembra 1940 v Martine, športy: futbal – hráč a funkcionár, stolný tenis – hráč a veterán) by mu sotva kto uhádol jeho roky. A už vôbec nie vo chvíľach, keď má v ruke raketu a zvrta sa s ňou za zeleným stolom.

Svoj vek 80 rokov (2020) svojimi pohybovými aktivitami úplne ignoruje a berie ho iba ako číselný údaj na svojom rodnom liste či v občianskom preukaze. Úspešný stolnotenisový veterán, ktorý iba nedávno oslávil okrúhle jubileum, sa začal vážne venovať športu už pred viac ako 60 rokmi!

ŠPORTOVÁ ABECEDA

V športovom svete postretal mnoho ľudí, ktorí sa stali jeho vzormi

a príkladmi v ďalšom napredovaní. Tým prvým bol pre malého, rodeného Martinčana učiteľ telesnej výchovy na ZDS na Mudroňovej ul. Pod dohľadom naslovovzatého odborníka Miroslava Jurana pričuchol k atletickej a hádzanárskej abecede a pani učiteľka Kuchtová, vychýrená propagátorka šachu, mu pomohla otvoriť prvé dvere do „komnát“ kráľovskej hry. Na Strednej priemyselnej škole strojníckej to bol zasa p. profesor Orendáč, ktorý sa ujal šikovných chalanov. Spolu s nimi aj on zažíval v Košiciach slastný pocit z víťazstva a zisku titulu majstra Slovenska vo futbale stredných škôl.

HOKEJ A FUTBAL

Keď mal 17 rokov, zaradil sa medzi „obojživelníkov“. Začínal s hokejom v doraste **Spartaka Martin** a v tom istom roku (1957) aj vo futbalovom doraste pod vedením trénera Františka Gromnicu. Po tom, čo vyrástol z dorasteneckého veku, obliekal pred vojenčinou dres martinského B-mužstva a po návrate domov sa už ocitol v kádri A-tímu, hrajúceho divíziu vedľa skúsených harcovníkov, akými boli: Šuhajda, Kunert, Haľama, Helo, Mády a ďalší. Po kratšej hráčskej odmlke obliekal ešte dres **Pokroku Podháj**, neskôr **Hutníka Martin**. Nebol iba hráčom tohto mužstva, ale svoj podiel mal aj na výstavbe novovznik-

nutého futbalového ihriska na Podháj, ktorého otvorenie „pokrstili“ svojím vystúpením hráči, vtedy slávneho, Spartaka Trnava. Po ukončení aktívnej hráčskej činnosti (1967) absolvoval v Bratislave s oddielovým kolegom Ivanom Štefkom, Valérom Švecom, Jozefom Jankechom a ďalšími futbalovými osobnosťami, trénerský kurz II. triedy. Potom, čo priviedol dorast Hutníka Martin k postupu do krajskej súťaže, zasadol na trénerskú lavičku „béčka“ **Strojární Martin**, ktorého dres v tom čase obliekal aj neskorší futbalový reprezentant a reprezentačný tréner Ján Kocian. Neskôr trénoval niekoľko rokov mužstvo **Hutného závodu**, opakovane hráčov **Žabokriek** a päť rokov pôsobil v okresnej súťaži aj ako rozhodca. Ako hospodársky pracovník organizoval v sedemdesiatych rokoch **brigády na výstavbe a prekrytí zimného štadióna** a tiež pri **výstavbe športovej haly** na Podháj. V 80. rokoch vykonával funkciu predsedu hokejového klubu a bol členom výboru **TJ ZŤS Martin**. Zabezpečoval generálnu výmenu ľadovej plochy (chladenie, strojovňa, mantinely ...) a zriadenie hokejových tried na ZDS Gorkého ul.

STOLNÝ TENIS

Najdlhšie trvanie má však jeho **pôsobenie v stolnom tenise**, ktorému

sa začal súťažne venovať v 70. rokoch ako hráč **Technických služieb, Sučian a Štartu Priekopa**. Neskôr bol **vedúcim družstva Strojární Martin**, ktoré v 80. rokoch v zložení Kubinda, Pučala, Šulan zvíťazilo v Hutníckej lige Československa. Potom, čo sa zaslúžil o zriadenie súčasnej heme **Martinského stolnotenisového klubu (MSTK)** v priestoroch zimného štadióna, prevzal od r. 2015 aj funkciu predsedu MSTK, ktorý združuje päť družstiev (od 2. po 6. ligu). Sám je ešte (r. 2020) aktívnym hráčom. Na turnajoch o majstra ČR a SR sa pravidelne zaraďuje medzi TOP 5 vo svojej kategórii a na **majstrovstvách Európy veteránov** (Nemecko, Švédsko, Fínsko) **postúpil vždy do „veľkého“ finále**. Najväčší úspech dosiahol v roku 2016 (76-ročný) na **majstrovstvách sveta** v Španielsku, keď podľahol až svetovému šampiónovi Austráľčanovi Reidovi a obsadil **9. miesto**.

ĎALŠIE AKTIVITY

Okrem stolného tenisu stále aktívne pracuje v Okresnej rade slovenského zväzu zdravotne postihnutých a tiež v Základnej organizácii SZPP Martin č. 7. Organizuje športové aktivity zdravotne postihnutých a dôchodcov na úrovni okresu a tri roky pôsobí ako **hlavný rozhodca Celoslovenských športových hier zdravotne postihnutých**.

Stranu pripravil: **Martin Ferenčík**

Lucia Hrivnák Klocová od A (atletika) po Z (zdravie)

Lucia Hrivnák Klocová na OH 2016 v Riu de Janeiro

Štvornásobná olympionička, bývalá slovenská reprezentantka v atletike (beh na 800 a 1500 m), matka dvoch detí a rodáčka z Martina Lucia Hrivnák Klocová oslávila 20. novembra svoje 37. narodeniny. MESTSKÉ NOVINY urobili s touto úspešnou športovou osobnosťou nasledovnú abecedu.

A – ATLETIKA „V detstve som si vyskúšala rôzne športy, aj kolektívne, ale postupne som čoraz viac inklinovala k atletike. Kráľovnej športov som sa naplno začala venovať asi ako 13-ročná. Rozhodla som sa správne, s atletikou sa mi viažu pekne spomienky, mala som skvelú 20-ročnú kariéru a tento šport zostal v mojom srdci aj po skončení aktívnej činnosti. Čo sa týka iných športov, tým, že je môj otec bývalý hokejista, vždy ma fascinoval hokej, resp. korčuľovanie v akejkoľvek forme, ktoré som však ako atlétka mala v úvodzovkách zakázané, aby som sa nezranila. Veľmi sa mi vždy páčilo aj plávanie.“

B – BEH: „Beh ma vždy bavil, je to môj životný štýl, niečo, čo ma naplňa a teší. O to viac, ak podobný pocit zdieľajú aj iní, ktorí majú radi takýto pohyb. Keďže veľa ľudí si chcelo ísť

so mnou zabehať, ale nemali odvahu ma osloviť, rozhodli sme sa im vyhovieť a každoročne v predvianočnom období usporiadať pre nich i ďalších záujemcov beh na zvlnenej trati (deti 200 až 800 m podľa veku, mládež 3 km, dospelí 8 km) v martinskom lesoparku. Beh s Luciou na Luciu je už tradičné podujatie, na ktorom sa môžu zúčastniť úplne všetci. Momentálne pripravujeme 7. ročník, ktorý sa však zo známych dôvodov už asi nestihne zorganizovať v pôvodnom termíne (12. decembra 2020). No neuvažujeme o tom, že by sme to presunuli až o rok, skôr o preložení na január či február 2021. Kedy konkrétne sa to uskutoční, o tom ešte verejnosť budeme informovať.“

C – CIELE: „Kvalita konkurencie, počasie, zdravotný stav či psychická pohoda, to sú veci, ktoré športovec nedokáže ovplyvniť bez ohľadu na to, ako veľmi má natrénované. Preto som si vždy dávala reálne a postupné ciele: absolvovať úspešne sezónu, pretaviť tréningové úsilie na výkonnostný rast a dosiahnuť čo najlepšie umiestnenie na pretekoch.“

D – DETI: „Spolu s manželom Michalom máme dve deti – Adamka (7,5 roka) a Timejku (2,5 roka). Rozhodne sa

pri nich nenuďím, lebo obe sú dosť akčné a majú veľa energie. Adamka chodí na moje atletické tréningy (v klube AK ZTS Martin mám na starosti deti vo veku od 7 do 10 rokov) a zatiaľ ho to veľmi baví. Dokonca sa niekedy sám pýta na tréning. Nebudeme ich nútiť do ničoho, čo nebudú chcieť, skôr im ideme osobným príkladom (ja i manžel máme šport v krvi) a radi ich podporíme v tom, čo ich bude zaujímať a čomu sa budú chcieť v budúcnosti venovať.“

E – EUFÓRIA: „Narodenie Adamka a Timejky bol neopísateľný pocit, najväčšia eufória, obrovský zážitok. Po športovej stránke to bol štart na olympiáde v Londýne (2012), kde som sa po prvý raz predstavila v behu na 1500 metrov. Moja premiéra dopadla veľmi dobre, prebojovala som sa do finále a vytvorila som si slovenský rekord. Londýnske Hry mi utkveli v pamäti aj preto, že ju sprevádzala srdečná a žičlivá atmosféra na štadióne, ktorý praskal vo šivkoch. Aj počas môjho behu boli tribúny zaplnené do posledného miesta a fanúšikovia nás povzbudzovali všetkými rovňakmi.“

F – FILM: „Najradšej mám detektívne príbehy s Herculem Poirotom od Agathy

Christie. Keď som sa počas kariéry potrebovala v deň pretekov odreagovať, vypnúť, zbaviť sa stresu a napätia, pomohli mi práve filmy tohto žánru. S obľubou sledujem kriminálky, ale aj sci-fi a slovenské či české komédie. Akurát moc nemusím historické vojnové filmy.“

G – GRÉCKO (ATÉNY): „Po prvý raz som štartovala pod piatimi kruhmi na olympiáde v Aténach (2004). Vtedy som ešte nevedela, či to nebude aj moja posledná účasť na OH. Ako pretekárka som sa na tartanovom ovále v behu na 800 m snažila podať čo najkvalitnejší výkon, ako fanúšička navštíviť viaceré športoviská a ako turistka si pozrieť historické pamiatky v meste. Bolo to náročné, veľmi som si neoddychla, program som mala nabitý, ale stálo to za to.“

H – HRIVNÁK: „Od našej svadby, ktorú sme mali 26. septembra 2014, je moje priezvisko rozšírené o to manželovo. Pôvodne sme chceli svadbu na ročné výročie narodenia nášho syna Adamka, ale vtedy som mala ešte športové povinnosti, preto sa to konalo až po sezóne, konkrétne o tri mesiace neskôr. Na druhej strane, bolo to v týždni, v ktorom má manžel meniny a pripomíname si dátum nášho zoznámenia.“

I – IDEÁLNY ATLÉT: „Z aktívnych pretekárov som nemala vzor. Lebo každý atlét je výnimočný a jedinečný. Navyše, toho športovca by som musela poznať aj ako osobu, nielen na základe výkonov a úspechov. Po 20-ročnej spolupráci však môžem povedať, že si veľmi vážim svojho trénera Pavla Slouku, ktorý je široko-dáľeko najlepší vo svojej profesii.“

J – JEDLO: „Nie som veľmi priberčivá, zjem všetko okrem troch jedál (sójové mäso, ryžový náky a držky), ktoré nemôžem ani čítať. Nepatrím ani k tým športovcom, ktorí by sa báli zjesť aj niečo menej zdravé ako napr. slaninu, vyprážaný encián či rezeň. Aká som kuchárka, to musia posúdiť iní, ale varenie a pečenie je jedným z mojich koníčkov. Baví ma zvrtať sa v kuchyni.“

K – KONIČKY: „Celkove sú domáce práce (nielen v kuchyni a vo vnútri domu či v záhrade) mojím koničkom, pri ktorých sa dobre odreagujem. Oblubujem aj akúkoľvek aktivitu v prírode. Ísť do lesa, vybrať sa na turistiku s rodinou, len tak spontánne, nie z povinnosti, čo je veľký rozdiel oproti mojej aktívnej činnosti, keď bolo treba v každom ročnom období a za každého počasia trénovať šesť až sedem dní týždenne. Ak mi zvýši čas, rada si pozriem nejaký film.“

L – LONDÝN: „Londýnska olympiáda (2012) bola najkrajšia, akú som zažila. Vyhovovala mi mentalita miestnych ľudí, ako aj to, že sa OH konali v európskom dejisku, v ktorom bol cítiť kozmopolitný charakter mesta. Olympijským sviatkom žil celý Londýn, nielen olympijská dedina či štadión. Organizácia a ubytovanie boli na vysokej úrovni, vyhovovala mi aj strava, športovská znieš prísne kritéria a pochváliť môžem aj úžasných fanúšikov. V takej atmosfére bolo radosť súťažiť, čo sa prejavilo na mojom výkone.“

M – MARTIN: „Precesovala som takmer celý svet, veľa miest sa mi páčilo, ale ako sa hovorí: všade dobre, doma najlepšie. Ako každé mesto, aj Martin nie je dokonalý a má veľa chýb, ale toto je môj domov, moje rodisko. Tu mám rodinné zázemie, ktoré potrebujem k životu. Vyhovuje mi veľkosť mesta, je tu pekná príroda s okolitými horami a vybudovaním nového štadióna sa zlepšili aj podmienky na atletiku.“

N – NOVÝ ŠTADIÓN: „Konečne v Martine postavili nový 400-metrový atletický tartanový ovál s ôsmimi dráhami. Trochu ma mrzí, že to prišlo až po mojej kariére (oficiálne otvorenie bolo 2. septembra 2020 – pozn. red.), Keby to bolo zrealizované už za mojej éry, veľmi by mi to zjednodušilo prípravu, lebo som často musela cestovať mimo Slovenska na zahraničné sústredenia, potom dobiehať školské učivo a stálo to aj nejaké peniaze, ktoré sa mohli použiť inak. Nakoniec som však nesmierne rada, že sa predsa len stal skutočnosťou. Veľmi to pomôže rozvoju martinskej atletiky, bude to prínosom aj pre verejnosť.“

O – OSEMSTOVKA: „Osemstovka je moja srdcová záležitosť, cítim sa lepšie na tejto trati, hoci na OH v Londýne som dosiahla úspech v behu na 1500 m. Na OH v Brazílii (2016) som však štartovala znovu v behu na 800 m (o pár stotínok som nespĺnila limit na 1500 m), na ktorý som sa však cielene nepripravovala. Podľa toho dopadol aj výsledok.“

P – PEKING: „Na olympiáde v Pekingu (2008) som na osemstovke iba o pár stotínok zaostala za svojim osobným rekordom, napriek tomu to nestačilo na postup do finále. Bolo to pre mňa sklamanie, pretože predtým, ale aj po tejto olympiáde stačil na postup do finále oveľa slabší čas. Žiaľ, keď mi to „behalo“, tak na osemstovke súťažili v tieto roky aj niektoré také, ktoré boli hormonálne niekde inde. No to je šport!“

R – RIO DE JANEIRO: „Po narodení Adamka v roku 2013 už nebol šport na prvom mieste. Synčeka som si brala so sebou na sústredenia a väčšinou som trénovala, keď Adamko spal. Mój tréner niekedy cez tréning „nakočíkaval“ skoro viac kilometrov, ako som ja nabehala, keďže Adamko spal, len keď bol kočík v pohybe :-). Preto som niekedy (najmä v zime) musela vymeniť regeneráciu po prvom tréningu za sedenie na lavičke s horúcim čajom a „kočíkovanie“. A potom zasa na druhý tréning. Hry v Riu boli mojou poslednou olympiádou. Príprava bola poznačená tým, ako som spomínala, že som už mala aj materské povinnosti. No a aby toho nebolo málo, moja disciplína (800 m) bola na programe až v záverečný tretí týždeň podujatia. Deň pred rozbehmi dostal Adamko 40-stupňovú teplotu, čo ma psychicky rozhodilo, nemohla som byť pri ňom, nemohla som mu na diaľku pomôcť, nemala som veľa pod kontrolou, hoci som sa snažila, v noci som skoro ani nespala, a to ma oslabilo. To sa potom prejavilo v rozbehu, v ktorom som nepostúpila do semifinále. Tri týždne bez dieťaťa boli pre mňa najhoršie v živote. O to viac, že som bola tak ďaleko mimo Európy.“

S – SLOUKA: „Aj preto, že už sama trénujem a viem, aká je to práca, obdivujem svojho trénera Pavla Slouku ešte viac. Mala som veľké šťastie, že ma viedol práve

on. Moja výkonnosť išla pod jeho vedením hore z roka na rok, stanovené ciele sme plnili, ale nenásilnou formou tak, aby ma nezničil, aby som mala z behu radosť a aby sa mi vyhýbali zranenia. Preto som mohla zažiť 20-ročnú kariéru bez vyhorenia. A to je to najviac, čo si športovec môže priať! Dobré výkony sú pre mňa tá „čerešnička na torte.“ Som šťastná, že ani teraz nemám žiadne zdravotné dozvuky toho, že som sa tak dlho venovala vrcholovému športu. Svoju trénerovi vďačím za veľa.“

T – TRÉNERSTVO: „Trénovať malé detičky od 7 do 10 rokov ma baví viac, ako som očakávala. Snažím sa im ukázať správnu cestu, naučiť ich hýbať sa a mať radosť z pohybu. Či zostanú v budúcnosti verní atletike, alebo presedia na iný šport, to momentálne nie je dôležité. Hlavne, aby si obľúbili pohybové aktivity, aby sa šport stal súčasťou ich života, aby robili niečo pre seba a svoje zdravie.“

U – ÚSPECHY: „Mojím prvým veľkým úspechom bol zisk bronzovej medaily v behu na 800 m na juniorských majstrovstvách sveta v Čile (2000). Bol to príjemný šok pre mňa i trénera. V kategórii žien som si vybojovala jedinú medailu, takisto bronzového lesku, bolo to na osemstovke na majstrovstvách Európy v Barcelone (2010). Po dobehnutí do cieľa, kde ma klasifikovali ako štvrtú, som neskrývala sklamanie z tohto umiestnenia, ale potom vo mne prepukla veľká radosť, keď bežkyňu na 3. mieste diskvalifikovali. Ďalším veľkým úspechom bolo finálová účasť na 1500 m na OH v Londýne.“

V – VÝKONY: „Od roku 2000 do roku 2016 som absolvovala viac ako 16 vrcholných podujatí. Vážim si každý jeden svoj výkon na nich. Čo ma mrzí je to, že som nepokorila slovenský rekord na osemstovke (1:58,37), za ktorým môj „osobák“ z roku 2008 zaostáva len o 14 stotín sekundy. Rekordné maximum v slovenských tabuľkách držím v behu na 600 m (1:26,96), na 1000 m (2:38,72), ako aj v na 1500 m (4:02,99), ktorý som zabehla na londýnskej olympiáde. Dúfam, že tieto rekordy ešte nejaké obdobie vydržia. Na druhej strane, potešilo by ma, keby sa našla nejaká pretekárka, ktorá by tento výkon ešte vylepšila.“

Z – ZDRAVIE: „To je najlepší vitamín. Od zdravia závisí celý život športovca. Vďaka tomu, že mi tréner nastavil správne tréningové jednotky, vďaka regenerácii a používaniu správnych doplnkov výživy a celkovej starostlivosti o mňa sa mi zdravotné problémy vyhýbali. Jedno zranenie ma síce vyradilo na tri mesiace z činnosti v roku 2009, ale to som si spôsobila sama, keď som sa na mítingu Diamantovej ligy vo finiši behu „hodila“ do cieľa a zle doskočila na mantinel. No každopádne patrí moje veľké ĎAKUJEM trénerovi Pavlovi Sloukovi i môjmu fyzioterapeutovi Miroslavovi Vavákovi, vďaka ktorým som mohla tak dlho športovať a reprezentovať Slovensko na vrcholovej úrovni. A tiež samozrejme rodine za zázemie a psychickú pohodu a podporu, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou dobrého výkonu.“
Autor: Lubomír Chochula
Foto: archív (lhk)

Zlatá tetra v Ostrave, Lucia Hrivnáková a Pavel Slouka

História Turčianskej „olympiády“ (2015 – 2019)

Z Gabriely Gajanovej (v popredí) je dnes úspešná slovenská reprezentantka v behu na 800 m

Turčianske hry mládeže si za dlhé roky svojej existencie získali popularitu v radoch tisícok jej účastníkov, ako aj uznanie i obdiv odborníkov a širokej verejnosti. „Turčianky“ sa stali fenoménom a žriedlom rodiacich sa športových talentov. Teraz vám priblížime ostatných päť ročníkov najstaršieho a najmasovejšieho športového podujatia nášho regiónu (v roku 2020 sa pre pandémiu akcia nekonala).

2015 BASKETBALOVÝ UNIKÁT
Miroslav Hriňa, učiteľ a tréner, priviedol už po desiaty raz v nepretržitom slede basketbalové družstvo žiačok ZŠ A. Dubčeka k víťazstvu na THM. Navyše dosiahol ho opäť suverénnym spôsobom. Tri zápasy, tri víťahy a imponantné skóre 140:15 nepotrebuje ďalší komentár. K deviatemu triumfu v tomto ročníku priviedol svoje družstvo chlapcov riaditeľ školy a športový nadšenec Igor Libo z Gymnázia Jozefa Lettricha. V tomto ročníku basketbal slávil na Turčianskych hrách svoje štvrté storočie.

ŠIMON A KRISTÍNA
Najhodnotnejšie výkony v atletických súťažiach predvedli iba 10-ročný teplický vytrvalec Šimon Rebidáš časom 3:39,6 min, ktorý sa v behu na 1000 m zaradil na 2. miesto

v histórii turčianskej atletiky vo svojej kategórii. Za najlepšie dievčenský výkon hier bol vyhodnotený čas 2:27,2 v podaní 15-ročnej triatlonistky a atlétky Kristíny Jesenskej z Evanjelickej spojenej školy v behu na 800 metrov. Najrýchlejšia šprintérka posledných troch ročníkov, vrútočká atlétka Petra Fircová, sa s „Turčiankami“ rozlúčila opäť víťazstvom na 60 m trati. Po prvý raz pohár pre najlepšiu školu na THM prevzala Andrea Trylčová a jej zverenci z Evanjelickej spojenej školy.

JEDINEČNÁ ZBIERKA
Do plaveckých súťaží na THM vstúpila Patrícia Mižúrová roku 2010 a v posledných štyroch ročníkoch nenašla neskoršiu majsterka SR a držiteľka titulu Športový objav roka premožiteľku. Dvanásť štartov na THM jej prinieslo jedinečnú a ťažko prekonateľnú zbierku – 11 zlatých a 1 striebornú medailu. V tomto ročníku po nej prebrala plaveckú „štafetu“ jej mladšia sestra Janka.

PREMIÉRA FLORBALU
Narastajúca popularita florbalu medzi mládežou a bohaté zastúpenie škôl v okresnej súťaži, primali organizátorov k zaradeniu tohto športu do programu Turčianskych hier. Stalo sa tak najmä zásluhou protagonistov a propagátorov florbalu v Turci Milana Chochulu a Dušana Kubičku.

O prvé vzácne kovy sa podelila trojica najúspešnejších. Zlato putovalo na „Hurbanku“, striebro do rúk hráčov zo ZŠ Gorkého a z bronzových medailí sa tešili florbalisti ZŠ Antona Bernoláka.

2016
Každý štvrtý ročník Turčianskej „olympiády“ je predzvesťou tej veľkej, celosvetovej. Sto dní pred otvorením XXXI. Letných olympijských hier v brazílskom Rio de Janeiru bol Martin dejiskom nevšednej športovej a spoločenskej udalosti celoštátneho významu. Za prítomnosti prezidenta Slovenského olympijského výboru Františka Chmelára a ďalších hostí zapálili na Národnom pamätníku olympionikov športové legendy Michal Martikán a Lucia Klocová olympijský oheň pre slovenskú štafetu RIO 2016. O niekoľko dní priniesla zapálenú pochodňu na slávnostné otvorenie 56. ročníka THM dvojica martinských olympionikov Lucia Klocová spolu s Miroslavom Vankom. Svedkami emotívnych chvíľ bol aj 80-ročný (jediný žijúci spoluzakladateľ THM) Leoš Eugel a 90-ročný športový veterán Vojtech Nicksch. V emotívnom závere otváracieho ceremoniálu znela športovým areálom pieseň We Are The Champions a na stožiar stúpala novo vyhotovená olympijská vlajka.

VZKRIESENIE CHÔDZE
Atletického galapredstavenia sa zúčastnilo až 859 pretekárov z celého Turca. Chýbali iba atléti z Hornej Štubne, Mošoviec a Slovenského Pravna. Po dlhých 20 rokoch organizátori opäť zaradili do programu chôdzu, ktorá bola v minulosti najmä zásluhou Vladimíra Devátého, Róberta Valička, Milana Bartoša, Zuzany Kupčokovej, Anny Brnovej a Ivany Brozmanovej výkladnou skriňou martinskej atletiky. A urobili dobre. Veď bola to práve iba 11-ročná Ivana Dudová, ktorej výkon 5:15,9 v chôdzi na 1 km bol vyhodnotený ako najkvalitnejší v tomto ročníku THM. Najúspešnejším atlétom sa stal Miroslav Hanko z Turčianskych Teplíc. Talentovaný šprintér pridal k dvom zlatým medailám (300 m, 4 x 60 m) navyše aj striebro (60 m). Rovnakou zbierkou sa mohla pochváliť aj Alexandra Kacvinská z Turian (výška, 4 x 60 m a 60 m).

HÁDZANÁRSKY „ZÁZRAK“
Málokto z organizátorov veril, že sa hádzaná udrží naďalej v programe THM. Snaha Róberta Klima, Andreja Rodáka a ďalších členov z Turčianskej hádzanárskej akadémie o jej oživenie však začala prinášať svoje prvé ovocie. Do turnaja v minihádzanej sa prihlásilo až 9 družstiev a víťazstvo si odnieslo družstvo zo ZŠ Jahodnícka ul.

2017
V bohatom športovom predstavení turčianskej atletické mláde, trvajúcom viac ako 6 hodín, sa predstavilo až 886 štartujúcich pretekárov reprezentujúcich rekordných 29 škôl. Spolu so žiakmi základných škôl prišli o body a vzácne medaily bojovať aj študenti niekoľkých stredných škôl. Okrem mladých atlétov z Gymnázia Jozefa Lettricha sa predstavili aj študenti Gymnázia Mikuláša Galandu z Turčianskych Teplíc, Gymnázia Viliama Paulinyho-Tótha, Strednej priemyselnej školy a SOŠ strojárskej z Martina.

OBDIVUHODNÉ DUO
Ozdobou atletických súťaží boli výkony vytrvalcov v behu na 1000 m. Dvanásťročný Šimon Rebidáš sa predstavil na „Turčiankach“ po tretí raz a do tretice víťazne. Svoj

rekord z THM posunul na 3:05,9 a postúpil do celoslovenského finále. Impozantným spôsobom sa rozlúčil s Turčianskymi hrami vytrvalec z Kláštoru pod Znievom **Andrej Paulíny**. Pri svojom štvrtom víťazstve v behu na 1000 m dosiahol čas **2:34,9**. Ten sa stal jeho **osobným rekordom, najhodnotnejším atletickým výkonom 57. ročníka THM a zároveň rekordom Turčianskych hier!** Navyše, zverenec renomovaného trénera Pavla Slouku ním dosiahol jeden z najlepších výkonov 16-ročných bežcov v histórii slovenskej atletiky.

NA MEDAILU TO NESTAČILO
Najkvalitnejšou disciplínou atletických súťaží tohto ročníka THM bol beh na 1000 metrov v podaní starších žiakov. Nebolo to iba zásluhou víťaza Andreja Paulínyho, ale aj viacerých jeho súperov. Veď až päť najrýchlejších bežcov pokorilo hranicu troch minút, čo sa v minulosti THM ešte nestalo. Najsmutnejší bol v cieľi určite Artur Vladár zo ZŠ s MŠ na Gorkého ul., ktorému ani kvalitný čas 2:57,4 nestačil na zisk bronzovej medaily.

† **LUDOVÍT KOŠÁLKO**
Žiaľ, v tomto ročníku THM sa už v zozname členov rozhodcovského zboru neobjavilo meno človeka, ktorý bol desiatky rokov súčasťou tohto podujatia, a tiež turčianskej atletiky. Dlhoročný organizátor, tréner, funkcionár a športový fotograf **Ludovít Košálko**. Po Blažejovi Rumannovi, Rudolfovi Honnerovi, Milanovi Nemčekovi a Vladimirovi Devátom zákerná choroba aj jeho vyrvala navždy od vzácnej „rodiny“ martinských atletických nadšencov.

2018
Potom, ako Andrej Paulíny a Gabriela Gajanová priniesli olympijský oheň a vztýčili vlajku, sa pod taktovkou riaditeľa súťaží Pavla Zemka po roku opäť začali odvíjať súboje s časom, metrami a centimetrami. Ich aktérmi bolo až 965 štartujúcich atletických nádejí Turca od Krpelian až po Turčianske Teplice.

ÚSPEŠNÉ ZBERATELKY
V 58. ročníku dominovala v atletických súťažiach študentka Gymnázia Jozefa Lettricha **Petra Rohoňová**. Členka Atletického klubu ZŤS Martin a dcéra viacnásobnej víťazky THM z 80. rokov **Zuzany**

Kupčokovej bola členkou víťaznej štafety, zvíťazila v behu na 60 m a druhé miesto obsadila v behu na 300 m. Ešte väčšou raritou bolo úspešné vystúpenie sestier – **Emy a Alex Samčíkovej**. Držiteľky troch vzácných medailí ani netušili, že napodobili svojimi výkonmi nielen mamu Mariannu Samčíkovú (dvojnásobnú víťazku THM z r. 1983), ale dokonca aj svoju starú mamu, 69-ročnú Ľubicu (Móricovú), víťazku THM v behu na 300 m z roku 1964!

POBUDOVI CHODCI
V chodeckých súťažiach sa predstavilo až 43 turčianskych nádejí. Najväčší úspech po roku opäť dosiahla zverenyňa trénera Pavla Zemka **Ivana Dudová**. Málokto však postrehol skutočnosť, že v posledných troch rokoch priviedol k trom víťazstvám svojich chodcov aj Martin Pobuda. V roku 2016 to bol **Adrián Stančiak** a v rokoch 2017 i 2018 **Ján Matlák**.

NÁVRAT HÁDZANEJ
Po prechodných rokoch minihádzanej sa v tomto ročníku THM prezentovala hádzaná nevídaným spôsobom. Na jej úspešnom návrate mal veľký podiel aj riaditeľ turnaja a bývalý medailista tohto podujatia **Ladislav Bíro**. Príjemným prekvapením bol najmä turnaj dievčat. Veď 6 družstiev naposledy súťažilo o medaily na THM pred viac ako 30 rokmi! K prvému víťazstvu **ZŠ Benice** priviedol po chlapcoch aj dievčatá tamojší učiteľ telesnej výchovy **Ján Šulek**. V konkurencii 7 družstiev zvíťazili mladí hádzanári zo ZŠ na Jahodníckej ul.

2019
V dňoch 20. - 27. mája sa uskutočnil ostatný (nie posledný!) ročník našej „malej“ olympiády. Podľa reči čísel – 2028 športovcov, 25 škôl celého Turca, odohraných 137 stretnutí, odovzdaných 570 medailí, šesť hracích dní a sedem druhov športov, by jej však právom patril prívlastok „veľká“. Navyše, keď počet účastníkov Turčianskych hier od ich vzniku v roku 1960 už prevýšil počet obyvateľov Martina! Vlaňajšie „Turčianky“ prekročili aj rámeček nášho regiónu, lebo sa stali v Turci hlavným podujatím kampane MOVE WEEK (Týždeň v pohybe), podujatím, ktoré poukazuje na výhody spojené s aktívnym životným štýlom. Opäť to bol pre turčiansku mládež fantastický týždeň naplnený pohybom, emóciami, radosťou z dosiahnutého úspechu, spokojnosťou a možno aj pocitom hrdosti a spolupatričnosti k škole či rodine, ktorú reprezentovali. Aj tento ročník mal svojich medailistov stúpajúcich na stupeň víťazov. Nemenej rovnakú radosť však prežívali opäť po roku aj desiatky obetavých organizátorov, bez ktorých by sa toto podujatie nikdy nebolo narodilo a navyše prežilo až do dnešných dní. Čo si o „Turčiankach“ myslia jeho dlhoroční aktéri? **Alena Schimíková** (riaditeľka Turčianskych hier od r. 2005): „Každý rok sa na ďalší ročník THM teším ako na narodenie nového dieťaťa. Jeho príchod na svet nie je nikdy jednoduchý a bezbolestný. O to väčší pocit radosti

a uspokojenia prežívam, keď sa po roku „Turčianky“ opäť narodí a z ich narodenín sa neteším iba ja, ale najmä stovky detí nášho Turca túžiacich po pohybe a úspechu. Každoročne opakujúci sa pocit z nadchádzajúcich Turčianskych hier mi nezovšednel rovnako ako pocit radosti z blížiacich sa Vianoc.“ **Leoš Eugel** (84-ročný zakladateľ Turčianskych hier): „Taký je život. My starneme a odchádzame, ale Turčianske hry napriek pribúdajúcim rokom zostávajú stále mladé. Sú obdivuhodnou štafetou, pri ktorej si štafetový kolík odovzdávajú ich obetaví a nadšení organizátori, ale najmä stále dorastajúci mladí športovci. Z účasti a dosiahnutého úspechu na „Turčiankach“ sa rovnako dnes tešia stovky detí, ako v dávnej minulosti ich rodičia, starí, ba dokonca už aj prastarí rodičia. Aj preto považujem toto podujatie za naše turčianske rodinné striebro, ktoré je hodné obdivu a ktoré si musíme strážiť.“ **Ján Rzepiel** (89-ročný zakladateľ Turčianskych hier): „S vďakou som prijal pozvanie organizátorov na slávnostné otvorenie. Patrí im moje uznanie a veľký obdiv, že dokážu toto nádherné masové športové podujatie držať stále pri živote a navyše na takejto vysokej úrovni. V roku 1960 mi ani nenapadlo, že zasievam spolu s ďalšími nadšencami u nás v Turanoch semeno, ktoré bude každým rokom prinášať bohatú úrodu, a ja sa budem v starobe tešiť z jej zberu. Nezabudnite, že Turčianske hry sú našim vzácnym pokladom. Nedajte im zahnúť!“ **Autor, foto: Martin Ferencík**

Na Národnom cintorine pri Pamätníku olympionikov zapálili pochodňu 56. ročníka THM Lucia Hrivnák Klocová a Michal Martikán

*Spolu prežijeme
krásne Vianoce*

gaya

coop
JEDNOTA
MARTIN

COOP Jednota Martin, spotrebné družstvo

*Ďakuje všetkým zákazníkom
za prejavenu dôveru v roku 2020,
praje pokojné prežitie vianočných sviatkov
a do Nového roka 2021
pevné zdravie a spokojnosť.*

*Vedenie spoločnosti
a kolektív pracovníkov*

coop
JEDNOTA
Najlepšie domáce potraviny

MIRAGE
MÓDA A ŠTÝL
ZÁBAVA • SLUŽBY
GASTRONÓMIA
www.mirageshopping.sk
OC MIRAGE, Nám. A. Hlinku 7B, 010 01 Žilina

MIRAGE SHOPPING CENTER
JEŠENNÉ Inšpirácie
MIRAGEshopping.sk

OVS
CCC OUTLET
TALLY WEJRA
Bata
coin
4F
ALLTOYS
RESERVED
Jouglas
CARPISA
terranova
martinus

RESERVED
POHODLNÉ A NEFORMÁLNE ELEGANTNÉ
OBLEČENIE NA KAŽDÚ OSLAVU.

Kolekciu **RESERVED** nájdete na www.reserved.com
Navštívte našu predajňu **RESERVED** na 2. poschodí
v OC Mirage. Kúsky, ktoré tam nenájdete pre Vás
objedná náš ochotný personál.

reserved.com

SUPER VIANOČNÁ PONUKA HRAČIEK

ALLTOYS

LEGO

Darujme deťom úžasné VIANOCE

Rebuild the world

©2020 The LEGO Group.

Preväzku **ALLTOYS** nájdete na 2. poschodí v OC MIRAGE.

Dopravná karta SAD Žilina – bezpečná, výhodná a online využitelná

Bezhotovostná platba v autobuse, t. j. dopravnou kartou SAD Žilina, je jedným z mnohých účinných a bezpečných opatrení, ako chrániť svoje zdravie a zdravie vodičov. Okrem toho, dopravná karta ponúka cestujúcim množstvo výhod.

Dopravná karta, bezpečná karta

Aktuálna situácia v Slovenskej republike zmenila platobné návyky viacerých ľudí. V obchodoch, v reštauráciách, u lekárov, ale aj v autobuse nahradila platbu hotovosťou, bezhotovostná platba. Cestujúci v autobuse uprednostňujú platbu dopravnou kartou SAD Žilina, vďaka ktorej neprichádzajú do priameho kontaktu s vodičom pri úhrade cestovného, čím chránia nielen svoje zdravie, ale aj zdravie samotného vodiča.

Aké výhody ponúka dopravná karta SAD Žilina?

- možnosť využiť prestupný lístok do 30 minút,
- lacnejšie cestovné oproti úhrade cestovného hotovosťou,
- možnosť využitia zliav v prevádzkach OC Mirage (viac informácií na www.sadza.sk) v prípade, ak jednotlivé prevádzky sú otvorené, vzhľadom na epidemiologické opatrenia súvisiace s COVID-19.
- pohodlná, jednoduchá a rýchla forma úhrady cestovného, ktorá umožní tiež zrýchlenie nástupu a výstupu cestujúcich.

Všetky tieto výhody má okrem dopravnej karty SAD Žilina, aj elektronická ISIC karta, ktorá je určená pre žiakov základných škôl a

študentov stredných a vysokých škôl.

Nová dopravná karta

Radi by ste platili za cestovné bezhotovostne, ale nemáte čas si vybaviť novú dopravnú kartu? Nevadí. Dopravnú kartu si môžete vybaviť aj online, z pohodlia domova. Stačí iba pár klikov a pár minút na našom e-shope, ktorý nájdete na www.sadza.sk. Stačí kliknúť na stránku v pravom stĺpci na červenu ikonku Kúpiť dopravnú kartu. Následne zvolíte príslušné miesto, kde budete kartu využívať (Žilina, Čadca, Martin), kliknete a vypíšete

osobné údaje do prehľadnej tabuľky. V tomto kroku je potrebné zaplatiť, pričom si môžete zvoliť možnosť online platby, pomocou vašej platobnej karty. Po úspešnej objednávke vám bude dopravná karta zaslaná na vašu adresu, alebo si ju môžete prevziať osobne vo vami vybranom klientskom centre SAD Žilina.

Dobíť dopravnú kartu

Ak si potrebujete dobíť kredit na dopravnú kartu, stačí do prázdneho okienka v e-shope v sekcii Dobíť kredit zadať SNR číslo vašej dopravnej karty, ktoré sa nachádza na jej spodnom okraji. Kartu si môžete dobíť na maximálny kredit 100 €. Taktiež môžete zaplatiť

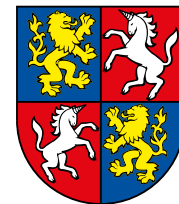
online, ako pri vybavení novej dopravnej karty, pomocou platobnej karty. Kredit vám nabehne automaticky do 3 hodín od zakúpenia. V prípade, ak doma nemáte čas si dobíť dopravnú kartu, môžete využiť aj bezplatnú Wi-Fi sieť v našich autobusoch.

Dobíjač mesiaca

Aby toho nebolo málo, vďaka dopravnej karte sa môžete každý mesiac zapojiť do súťaže Dobíjač mesiaca, v rámci ktorej môžete

získať 50 percent zo sumy, ktorú ste si naposledy dobili online na svoju dopravnú kartu. Súťažiaci losujúme náhodným výberom prostredníctvom nezávislého vyhodnocovacieho nástroja, za vytýčené obdobie predchádzajúceho kalendárneho mesiaca (vyhlasuje sa vždy za predošlý mesiac). Číže nesledujeme výšku dobitého kreditu. Všetky informácie o súťaži a výhercoch uverejňujeme každý mesiac na našej stránke na Facebooku a Instagrame. Štatút súťaže je možné si prezrieť na www.sadza.sk v sekcii Tlačivá a dokumenty.

Všetky informácie o e-shope nájdete na www.sadza.sk.

Boj s „koronou“, nová cyklotrasa a ďalšie investície

Vrútocký novovysfaltovaný úsek cyklotrasy už začali využívať prví nadšenci. Foto: l'ch

Mesto Vrútky zvládlo koronatestovanie svojich občanov bez problémov. Viac sa dočítate v rozhovore MESTSKÝCH NOVÍN s vrútockým primátorom Branislavom Žacharidesom.

„V našich siedmich odberných miestach sa dali otestovať nielen občania Vrútok, ale aj množstvo Martinčanov, obyvateľov z iných kútov Slovenska a Európy. Podľa ohlasov verejnosti procesy prebiehali bezproblémovo. Väčšie rady boli iba v prvú sobotu dopoludnia, ale to bola celoslovenská realita. Týždeň pred prvým kolom bol dosť napätý. Informácie o tom, čo sa od samospráv žiada, sa menili každodenne a aj vo Vrútkach sme mali čo robiť, aby sme všetko pochystali. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí pridali ruku k dielu a umožnili, aby sa verejnosť mohla dať otestovať. Osobitne dobrovoľníkom, lebo tí si na nohách odkrútili plné dva vikendy bez nároku na akúkoľvek odmenu. Dobrovoľnícku pomoc mi ponikli aj obe moje dcéry, Alžbetka

Z nábrežia môže vzniknúť nový priestor pre trávenie voľného času nielen pre Vrútočanov.

a Julka, moja pochvala teda patrí aj im.“

Aký dopad má „korona“ na rozpočet mesta na rok 2021?

„Samotné testovanie nás stálo vyše 11 tisíc eur. Uvidíme, či ich štát stihne mestu uhradiť do konca tohto roka. Väčší dopad má však výpadok na podielových daniach kvôli utlmeniu ekonomiky zapríčinenému „koronou“. V prípade Vrútok ide o vyše 200 tisíc eur. Nečakali sme na koniec roka a už pred letom sme prijali úsporné opatrenia, ktoré nám umožnili hospodáriť v pluse. Otáznikom sú náklady na MHD, kde počas oboch „lockdownov“ došlo k výraznému výpadku tržieb. Dosiaľ nevieme, či nám štát pomôže s ich sanovaním, alebo celý problém ostane na ra-

menách Martina, Vrútok a troch obcí, kam chodí MHD.“

Ako pokračuje výstavba cyklotrasy na vrútockom úseku, kedy bude hotový a kedy môže byť celá cyklotrasa Martin-Vrútky k dispozícii občanom?

„Vrútocká časť cyklotrasy je takmer hotová. Inštalované je už verejné osvetlenie, vysfaltovaná je celá trasa, dokončujú sa odpočinkové zóny pri nej. Bude ešte potrebné doplniť mobiliár, zábradlia a dopravné značenie, to už však nie je zásadný problém. Skutočný efekt vrútockého úseku sa však dostaví až na budúci rok po vybudovaní cyklocesty ponad Turiec. Často dostávame otázky, či bude cyklotrasa sprístupnená aj pre chodcov. Výzva z eurofondov, v rámci ktorej sme na túto stavbu žiadali financie, bola zameraná na rozvoj cyklotrasy ako alternatívy voči automobilom. Tak sa aj cyklotrasa buduje. Na druhej strane sme mysleli aj na chodcov. Predsa hlavný dôvod premostenia Turca a prevedenia cyklotrasy na jeho ľavý breh bol práve ten, aby sme predišli kolíziám cyklistov a chodcov pod gaštanovou alejou pozdĺž Nábrežnej ulice. Myslím si, že sa na novú cyklotrasu nakoniec pomestíme všetci, vrátane korčuliarov, ak budeme vzájomne ohľaduplní. Z nábrežia tak môže

Mesto Vrútky tento rok zvládne a ukončí aj ostatné investície, na ktoré získalo externé dotácie.

Na futbalovom štadióne urobili rekonštrukciu systému prípravy teplej vody. Foto:mv

vzniknúť nový priestor pre trávenie voľného času nielen pre Vrútočanov.“

Rok 2020 je poznačený koronakrízou. Okrem nepríjemných vecí, priniesol tento rok aj niečo pozitívne, čo predtým nebolo?

„Bola to nová neočakávaná skúsenosť. Najviac sme sa potrápili s tým, ako zabezpečiť chod a rozvoj mesta pri neočakávanom výpadku financií. Už môžem povedať, že tento rok zvládneme a ukončíme aj ostatné investície, na ktoré mesto získalo externé dotácie, nech už je to prístavba a stavebné úpravy hasičskej zbrojnice alebo rekonštrukcia systému prípravy teplej vody na futbalovom štadióne s využitím slnečnej energie.“

Autor: (l'ch)

Prístavba a stavebné úpravy hasičskej zbrojnice. Foto:mv

Na futbalovom štadióne sa bude využívať slnečná energia. Foto:mv

Stolný tenis ako celoživotná záľuba

Majstri SR v doraste, zľava: predseda oddielu, tréner a vedúci družstva Rudolf Bukovinský, hráči Dalibor Diko, Filip Delinčák, Juraj Petrlik, Samuel Arpáš, Martin Danovský, Samuel Skalický, hlavný rozhodca SSTZ Róbert Bukovinský. Foto: STO

Rudolf Bukovinský (64 rokov), ktorý vyštudoval trénerstvo špecializácia stolný tenis na FTVŠ UK Bratislava, je už vyše 40 rokov predsedom Stolnotenisového oddielu (STO) TJ Lokomotíva Vrútky. MN s ním urobili nasledovný rozhovor.

Prečo ste si vybrali tento šport?

K športu som sa dostal vďaka môjmu o šesť rokov staršiemu bratovi, ktorý aktívne hrával futbal. Ako deti sme robili všetky športy, čo sa vtedy dalo, lebo bolo veľa športových príležitostí, nie ako v súčasnosti. Systematicky som začal športovať, keď som mal asi 10 rokov. Zásluhu na tom má môj učiteľ telesnej výchovy Vladimír Zibolen, ktorý bol veľmi obetavý človek. Ako žiak základnej školy som si vyskúšal hádzanú, hokej, stolný tenis a neskôr aj futbal. Postupom času mi učaroval stolný tenis, ktorému sa venujem dodnes. Tento šport je vhodný pre všetky generácie. Rozvíja motoriku, logické myslenie, herné zručnosti a prináša pôžitok i potešenie z hry, či už na rekreačnej alebo vrcholovej úrovni. Myslím si, že stolný tenis je ideálny šport aj v súčasnej dobe.

Aké sú vaše najväčšie športové úspechy?

Svoje najväčšie úspechy spájam s našim oddielom, keď sme sa postupne prebojovali od najnižších okresných súťaží až na celoslovenskú úroveň vo všetkých vekových kategóriách (najmladší, mladší a starší žiaci, dorast a dospelí). Po obnovení klubu sme museli začínať od začiatku, t. j. od naj-

nižších súťaží, ale A-družstvo mužov sme doviedli do 1. ligy, dorastenecké tímy do extraligy a okrem toho máme všetky mládežnícke kategórie v rámci Slovenského pohára. Ako hráč som bol súčasťou B-družstva Vrútok v 2. lige. Za svoje najväčšie trénerské úspechy považujem výchovu mladých hráčov, pričom niektorí z nich sa presadili na celoslovenskej a medzinárodnej úrovni. Príkladom toho je napr. viacnásobný majster Slovenska, mládežnícky slovenský reprezentant a víťaz troch medzinárodných turnajov Martin Danovský (18 rokov), ktorého som začal trénovať ako šesťročného.

Ktoré talenty z vašej liahne majú najväčší potenciál?

Spomínaný M. Danovský patrí medzi najväčšie vrútocké talenty za ostatné obdobie. On má zodpovedný prístup k tréningom. Je skromný, pokorný a môže byť vzorom pre ostatných mladých hráčov. Ak bude naďalej rozvíjať svoj talent, má pred sebou veľmi sľubnú kariéru aj medzi mužmi (mimochodom, už od svojich 15 rokov hrá aj prvú mužskú ligu). Veľkú perspektívu majú aj ďalší odchovanci klubu – Samuel Skalický (12 rokov) bol bronzový na majstrovstvách Slovenska najmladších žiakov (2019), ďalej Patrik Štancel skončil na 3. mieste po skončení súťažného ročníka 2019/2020 v hodnotení Slovenského pohára. Radosť nám robia aj dievčatá, napr. Veronika Jašeková, Jessica Žibeková, Ema Majerčáková (majsterky Žilinského kraja najmladších žiačok v roku 2019) a ďalšie deti, ktoré majú veľký potenciál sa stať rovnako úspešnými.

Stolný tenis rozvíja motoriku, logické myslenie, herné zručnosti a prináša pôžitok i potešenie z hry.

Majstrom SR družstiev v doraste sa v minulej sezóne stali hráči Vrútok. Čo o tom rozhodlo?

Je to historický úspech. Naše družstvo podávalo počas celej sezóny výborné výkony, vyhralo všetky extraligové zápasy základnej časti vrátane finálovej nadstavby a zaslúžene získalo titul majstra Slovenska 2020. Kľúčom k tomu bola jednoliata partia. Hráči mali svoju kvalitu, navzájom si pomáhali a ťahali za jeden koniec povrazu, ale svoju úlohu zohrali aj ľudské hodnoty chlapcov. Hoci takýto kolektív sa podarí vychovať raz za nejaké obdobie, dúfam, že sa to ešte zopakuje. Naďalej je potrebné systematicky, trpezlivo a erudovane pracovať na výchove mladých športovcov. V tejto súvislosti ďakujem obetavosti našich členov a rodičom, ktorí nám pomáhajú. Čo sa týka súčasných ambícií, tak aj napriek tomu, že z minulého kádra už v tejto kategórii nemôžeme počítať s lídrami tímu (Danovský a Arpáš), našim cieľom je znovu zabojsť o medailu a postúpiť do finálovej štvorky. Chceme ešte dodať, že náš oddiel má do 120 členov, z toho je 61 do veku 23 rokov, ktorých aktívne zapájame do rôznych súťaží a turnajov, pričom ďalší sa pripravujú v prípravke. Máme deti nielen z Vrútok, ale aj Martina a priláhlých obcí

(Lipovec, Turč. Kľačany). Našu prácu, ktorú robíme s láskou a nadšením, oceňujú aj rodičia. Som veľmi rád, že môžem svoje odborné vedomosti a dlhoročné skúsenosti odovzdávať deťom a mládeži.

Nie ste len hráč a tréner, ale aj šéf klubu, ako to zvládáte?

Ako predseda klubu musím vykonávať celú administratívnu agendu spojím s hráčmi v nadväznosti na súťaže, ako aj organizovanie športových podujatí. Jednoznačne najťažšie je zabezpečovanie finančných prostriedkov. Píšem množstvo projektov, čo si vyžaduje veľmi veľa času a energie, ale často je výsledok minimálny voči vynaloženému úsiliu. Všetko to zvládam preto, že šport a najmä stolný tenis je mojou celoživotnou záľubou. Mám veľkú podporu v rodine (manželka a tri deti), za čo svojim najbližším veľmi ďakujem.

Inak, najstarší syn Robert je prvotímovým hráčom stolného tenisu nášho oddielu, trénerom, medzinárodným rozhodcom, ako aj hlavným rozhodcom, ktorý riadi všetky turnaje na slovenskej úrovni.

Máte dobré podmienky na prípravu a ako ovplyvňuje chod a fungovanie klubu koronakríza?

V štandardnom režime sú podmienky dostatočné. Trénujeme päťkrát týždenne, z toho tri razy v školskej telocvični na ZŠ Dolinského ul., čo je náš domovský stánok, kde aj hrávame zápasy a turnaje, a dva razy na ZŠ H. Zelinovej. Okrem toho máme celý týždeň k dispozícii na tréningové účely športové zariadenie Energocentrum Vrútky (posilňovňa na rozvoj kondície, sily, rýchlosti, obratnosti, vytrvalosti, stolnotenisový tréner na rozvoj herných zručností). Veľmi nám však komplikuje život, že od 9. marca 2020 nemôžeme pre pandémiu trénovať či hrať ani v jednej z dvoch spomenu-tých telocvični na ZŠ. Jedinou našou spásou sú tak priestory v Energocentre, kde máme tri stolnotenisové stoly, na ktorých pri dodržiavaní všetkých nariadení rotujeme deti, pretože najviac je povolené trénovať spolu šesť osôb. To síce nepostačuje, lebo predtým sa telocvični mohlo naraz pripravovať až 20 detí (na 6 až 7 stoloch), ale aspoň, že môžeme využiť toto náhradné riešenie. Dúfam, že sa situácia postupne zlepší a tento stav nebude trvať dlho.

Autor: Eubomír Chochula

Má vedenie mesta Arabelin prsteň alebo čarovný prúťik Harryho Pottera?

Martin Kalnický

„Na novembrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva sme sa okrem iného zaoberali aj informatívnou správou o výbere variantu zabezpečovania MHD v meste Martin od roku 2022,“ začal rozoberať túto tému v MN poslanec Martin Kalnický a následne pokračoval:

„Až v polčase volebného obdobia to máme takto s návrhmi na stole. Som presvedčený o tom, že o tak dôležitej téme sme mali rokovať podstatne skôr, na čo som viackrát upozorňoval na minulých schôdzkach, ako aj na stránkach našich novin. Žiaľ, vedenie mesta prepáslo možnosť riešiť tento problém v predstihu bez časového stresu tak, aby sa všetko stihlo zrealizovať do požadovaného termínu (1. januára 2022). Teraz nám zastupiteľstvo predložilo tri varianty na rokovanie. Prvou alternatívou je tzv. outsourcing, t. j. – pre mesto Martin by MHD zabezpečoval zmluvný dopravca, či už súčasný prevádzkovateľ (SAD) alebo niekto iný. Nový dodávateľ by musel zvládnuť celú tortúru (vybudovať si zázemie, depo, kúpiť autobusy, zohnať ľudí a pod.). A to vzhľadom na časový sklz i iné faktory (dohoda so súčasným prevádzkovateľom, ktorý by tak prišiel o svoj biznis, je pre nového

dodávateľa málo pravdepodobná) nie je možné. Obávam sa, že v danej lehote nebude mesto schopné vysúťažiť nového prevádzkovateľa. Jedným z riešení by bolo predĺženie spolupráce so súčasným dopravcom. V tejto súvislosti je zarážajúce, že vedenie mesta naposledy komunikovalo s majiteľom SAD-ky pred štyrmi mesiacmi. Načo čaká?

Podme k druhej alternatíve, ktorou je spoločný podnik mesta Martin (v materiáloch je uvedené, že spoluúčasť mesta min. 51 percent) a spoločníka (bud' súčasný prevádzkovateľ, alebo iná firma).

Ide o dražší variant, lebo mesto by muselo vložiť peniaze alebo iný majetok ako potrebný vklad druhého spoločníka. Zdá sa, že toto je takisto nereálne. Nový dodávateľ by musel v časovom limite zvládnuť všetko, čo som spomínal pri prvej alternatíve.

Tret'ou a najdražšou alternatívou je, že si mesto urobí vlastný podnik na poskytovanie služby MHD.

Je tu niekoľko rizík, na ktoré už dlhšie upozorňujem. Po prvé, po vypršaní kontraktu medzi mestom a SAD-kou nebudú môcť ľudia od fachu (treba približne 150 zamestnancov) len tak ľahko prejsť do nového mestského podniku, nakoľko majú so súčasným prevádzkovateľom zmluvy s päťmesačnou výpovednou lehotou. Po druhé, aj keby mesto hneď teraz malo už vyčlenené priestory na nový podnik a depo, nevedelo by to tak rýchlo

zrealizovať vzhľadom na neexistujúci projekt a celú procedúru schvaľovania v rámci stavebného povolenia. Ten, kto sa pohybuje v reálnom svete, vie, že sa to za jeden rok stihnúť nedá. Po tretie, museli by sme už mať jasné zadanie, aké zmeny nastanú vo fungovaní verejnej dopravy, čo nemáme. Po štvrté, mesto sa ešte nerozhodlo, či ide autobusy obstarávať (dokonca ani aký druh autobusov), alebo nejde, ale ak áno, potom táto informácia musí visieť minimálne rok v medzinárodnom vestníku. A znovu sme pri tom, že mesto to všetko z časového hľadiska do konca roku 2021 nestihne uskutočniť. Autobusy vám nikto nevyrobí na počkanie, dodacia lehota sa uvádza minimálne pol roka. Po piate, keby aj mesto Martin malo k dispozícii Arabelin prsteň alebo čarovný prúťik Harryho Pottera a všetko by sa vďaka tomu do termínu stihlo, narazilo by na ďalší veľký problém. Financie. Mesto nemá peniaze na to, aby si mohlo dovoliť kúpiť približne 40 autobusov spolu za zhruba 10 mil. eur. Ďalšie niekoľkomiliónové investície do depa už vôbec nie. Takže aj táto alternatíva je viac sen ako realita. Perspektívne treba riešiť vlastnú MHD, ale vtedy, ak toto riešenie bude lepšie ako súčasný stav. Keď sa viceprimátor R. Kollár na začiatku volebného obdobia vyjadril, že táto téma je jeho srdcovou záležitosťou a primátor J. Danko hovoril o bezplatnej MHD pre občanov,

veril som, že to myslia úprimne. No keď sa primátor po roku spýtal nás poslancov, či má od nás mandát na rokovanie so SAD-kou, zostal som v nemom úžase.

V polčase volebného obdobia môžem skonštatovať, že vinou zlých krokov a podcenením situácie zrejme nezostane vedeniu mesta nič iné len sa dohodnúť na podmienkach, ktoré bude diktovať jediný dodávateľ a tým je SAD-ka. Športovou terminológiou povedané, mesto sa učí chodiť a proti sebe má olympijského víťaza, ktorý má navyše lepšie karty v rukách.

Podľa mojich informácií sa doteraz ešte nenašlo žiadne mesto na Slovensku, ktoré by nedokázalo zabezpečiť pre svojich obyvateľov MHD. Verím, že Martin nebude v tomto smere priekopníkom. Preto treba rokovať s partnermi, ktorí prichádzajú do úvahy, a nie strácať čas.

Je potrebné poukázať na chyby, ktorým sa musíme vyhnúť, aby budúce riešenie nebolo ešte dražšie, ako to vyzerať dnes. Rád by som sa mylil, ale som presvedčený, že mesto Martin bude od 1. januára 2022 vinou súčasného vedenia mesta Martin platiť za MHD viac ako doteraz.

Upozorňujem, že zlými rozhodnutiami môže mesto prísť o státisíce (dokonca až o milión) eur.

Preto je pochopiteľné, že sa v mestskom rozpočte ťažko nájdu zdroje na financovanie sociálnej oblasti, kultúry a na športové dotácie. “

Skutoční frajeri

M. KALNICKÝ: „Nech už má spoločnosť akýkoľvek pohľad na testovanie ochorenia Covid-19, jedno je isté, čo som na vlastnej koži zažil. Lekári, zdravotné sestry a celý personál robia aj v tomto mimoriadnom období všetko možné pre záchranu ľudských životov. Viem, o čom hovorím, bol som hospitalizovaný v Univerzitnej nemocnici Martin, situácia so mnou bola vážna, ale aj vďaka starostlivosti a profesionálnej opatere sa môj zdravotný stav postupne zlepšil a teraz

som už úplne v poriadku. **Dovoľte mi aj touto cestou sa úprimne a z celého srdca poďakovať zamestnancom pl'účneho oddelenia, urgentného príjmu, OPP príjmu a interného oddelenia UNM.** Patrí im moja vďaka, ale aj veľký obdiv za to, ako zvládajú svoju zodpovednú a náročnú prácu. Bol som súčasťou prostredia, v ktorom, keď sa ocitneme ako pacient, až vtedy naozaj pochopíme, v akých zložitých podmienkach títo ľudia pracujú a s akými ťažkými prípadmi sa stretávajú. To sú pre mňa skutoční frajeri. “

Rok 2020 nás skúša

M. KALNICKÝ: „Keď sme si na prelome rokov 2019 a 2020 navzájom želali zdravie, šťastie a to, aby nasledujúci rok bol lepší ako ten uplynulý, nikto nemohol ani len tušiť, čo všetko sa udeje. Rok 2020 je totálne iný ako tie minulé, ktoré si pamätáme.“

Zažívame niečo, na čo sme neboli pripravení, je to obrovská skúška, absolútne nová skúsenosť.

Spoločnosť je tým výrazne poznačená a rozdelená na dva tábory, ktoré majú vyhotené a protichodné názory na koronavírus a opatrenia s ním spojené, na očkovanie vakcínou proti Covid-19, na politickú situáciu na Slovensku a pod. V o všetkých oblastiach života sa stupňuje napätie,

zhoršujú sa medziľudské vzťahy, narastá pocit frustácie; čo je zlé. Práve teraz, keď máme proti sebe silného, zákerného a bezohľadného nepriateľa (ochorenie ničí životy a následné opatrenia ekonomiku), je potrebné sa zomknúť, nachádzať riešenia so širokou podporou verejnosti, snažiť sa o konsenzus a o spoločenský zmier. Práve teraz je dôležité ťahať za jeden povraz a byť na tom istom konci lana. **Je nevyhnutné, aby tí, ktorí rozhodujú o veciach verejných na úrovni štátu, regiónov a miest i obcí, boli schopní viesť dialóg aj s tými, ktorí majú opačný názor a prijať aj ich konštruktívne argumenty.**

Priatelja, z tejto krízy sa môžeme dostať len spoločnými silami! “

Stranu pripravil: Ľubomír Chochula